

GLAS

umirovljenika

Glasilno Sindikata umirovljenika Hrvatske

Broj 327

ISSN 1849 -7837 // Zagreb, ožujak 2024. // Godina XXIX.

Svim umirovljenicima i starijim osobama Sindikat umirovljenika Hrvatske želi

Sretan Uskrs!

Uskrsnja trpeza u umirovljeničkim domovima i ovog će Uskrsa biti skromna i neraznolika. Najvjerojatnije će sličiti na post i odricanje kao u vremenu korizme. U tom smislu nema utjehe u riječima. Utjehu možemo pronaći u zajedništvu i neodustajanju da povisimo životni standard starijih osoba.

PETICIJA ZA VEĆE MIROVINE ODMAH!

Izbacivanje gorčine i poniženja

SRETAN VAM MEĐUNARODNI DAN ŽENA!

Žena s glasom, hrabra je žena koja progovara i zahtijeva ravnopravnost u kući, na radnom mjestu, u mirovini. Zato je važno da se u starijoj dobi nastavi boriti protiv siromaštva, diskriminacije i za očuvanje dostojanstva.

U OVOM BROJU:

BRAČNA STEČEVINA

Rat kćerke i majke ponad groba

UDRI PO BOLESNICIMA

Kako je HZZO poništio pravo na prijevoz

INTERVJU

Francka Četković, predsjednica Sindikata umirovljenika Slovenije

Niske mirovine = odraz niskih plaća

SINDIKAT UMIROVLJENIKA PISAO EUROPARLAMENTARCIMA

Vozačke dozvole za starije – bez diskriminacije

Vodič HZZO-a

info.HZMO

Poštariina plaćena HP-u d.d. u sortirnici 10200 Zagreb
Šalje: Sindikat umirovljenika hrvatske,
Trg kralja Petra Krešimira IV. br. 2, 10 000 Zagreb

ISTARSKA
ŽUPANIJA

REGIONE
ISTRIANA

Sretan Uskrs

Drage umirovljenice i dragi umirovljenici,

dok nam Uskrs ponovo donosi radost stvaranja i novog života, neka nam ovaj blagdan ujedno bude podsjetnikom na važnost pružanja kvalitetnih uvjeta života osobama treće životne dobi u našoj Istri.

Kao društvo trebamo znati odati dužnu zahvalnost i poštovanje osobama starije životne dobi koje su nas tijekom svog radnog vijeka zadužile i dale nemjerljiv doprinos razvitku našeg kraja. Stoga je ključno osigurati da starije osobe nastave imati pristup kvalitetnoj skrbi, podršci i dostojanstvenom životu.

Istarska županija prepoznaje važnost umirovljeničke zajednice pa smo tako u proteklom razdoblju izgradili i dogradili tri doma za starije osobe, u Pazinu, Labinu i Buzetu, a pred nama je velika investicija dogradnje Doma za starije osobe u Puli i to na dvije lokacije, projekt koji će znatno povećati kvalitetu smještaja i boravka korisnicima.

Ovog Uskrsa, neka naša djela govore glasnije od riječi, pokazujući da cijenimo i poštujemo svaku osobu u cijeloj našoj Istri.

Neka nas ljubav, poštovanje i brižnost vode u stvaranju boljeg svijeta za sve generacije. Sretan Uskrs!

S poštovanjem,
Boris Miletić, istarski župan

Drage umirovljenice i umirovljenici,

**neka vam ovo blagdansko vrijeme bude
ispunjeno obiljem mira i ljubavi.**

**Uskrs je blagdan nade, novog početka i radosti.
Podijelite tu radost u zajedništvu s obitelji i
prijateljima.**

Sretan Uskrs vama i vašim najmilijima!

Ravnatelj Ivan Serdar i poslovodstvo HZMO-a

hzmo. HRVATSKI ZAVOD ZA
MIROVINSKO OSIGURANJE

**Drage naše umirovljenice i
umirovljenici,
neka vam blagdan Isusovog
uskrsnuća donese blagoslov,
mir i ljubav u vaša srca i
domove.
Sretan i blagoslovljen Uskrs
želi vam**

Osječko-baranjska županija

Izbacivanje gorčine i poniženja

“Pozivamo sve građane ove zemlje, koja upravo slavi i hvali se velikim porastom BDP-a da podijele dio te hvale i slave s umirovljenicima koji gladuju, skupljaju boce, kopaju po kantama za smeće. Mladi, stariji, radnici, umirovljenici, potpišite peticiju i recite ovoj Vladi da vam je dosta siromaštva”, poručila je predsjednica SUH-a Jasna A. Petrović na konferenciji za medije, koja se održala 28. veljače 2024. godine u prostorijama Radničkog doma u Zagrebu, a povodom pokretanja peticije „VEĆE MIROVINE ODMAH!” od strane Sindikata umirovljenika Hrvatske.

Razlog pokretanja peticije je ignoriranje umirovljenika od strane Vlade RH i ministra rada i mirovinskog sustava Marina Piletića, koji ne žele sustavno riješiti problem siromaštva starijih osoba. Peticijom će se sveukupnoj javnosti skrenuti pozornost na nizak životni standard najstarijih te poniženje i marginalizaciju koju su doživjeli nakon što su izgradili ovu zemlju. Potpisi se skupljaju diljem Hrvatske tijekom ožujka i dijela travnja 2024. godine, u više od 50 gradova i mjesta, a iako su čelnici SUH-a na press konferenciji govorili kako je cilj prikupiti najmanje 20.000 potpisa, već nakon tjedan dana skupljeno je preko 10.000 potpisa, a 11. ožujka, u trenutku izlaska ovog broja Glasa umirovljenika brojka se već popela na 15.000, od čega je blizu 10.000 potpisa prikupljeno online. Oni koji još nisu, mogu potpisati peticiju na sljedećem linku:

https://www.peticijeonline.com/vece_mirovine_odmah

Bez pomoći Matice

Na press konferenciji je rečeno i kako je svaki treći građanin Hrvatske stariji od 65 godina siromašan, ali i da je u posljednje tri godine cijena hrane porasla 40 %, a mirovine tek 25%! Istaknuto je i kako je SUH očekivao da im se u peticiji pridruži i Matica umirovljenika, no to se nije dogodilo.

“Žao mi je što kolege iz Matice umirovljenika, s kojima smo zadnje četiri godine intenzivno surađivali i zajednički se uspijevali izboriti za jako puno promjena i zakonskih poboljšanja za umirovljenike, nisu poslušali glas onih koji nas zovu svaki dan, plaču, pitaju tko će nas nahraniti, gdje da nađem plastične boce, kako da platim lijekove, da li će ići struja gore ili neće”, kazala je predsjednica Petrović.

U peticiji je osam zahtjeva koji su podijeljeni u tri glavne točke:

1. Hitno povećanje mirovina i zaustavljanje siromaštva
2. Poboljšanje modela usklađivanja mirovina
3. Ukidanje diskriminacije umirovljenika

Petrović je na presici kazala kako SUH traži da se vrati preostali dug umirovljenicima, odnosno da se povećaju mirovine mirovine za 10,5 % svima koji su umirovljeni nakon 1.1.1999. godine, jer su zakinati pri izračunu prve aktualne vrijednosti mirovine. Zamjenik predsjednice SUH-a Stjepan Milobara kazao je i da treba uvesti godišnju naknade koja bi uključila sve umirovljenike (tzv. 13. mirovinu) i to u postotku od osobne mirovine – barem 25 % u prvoj godini ili u vrijednosti jednog AVM-a po godini staža.

Novi model usklađivanja

Glavni tajnik SUH-a Igor Knežević je objasnio drugu točku peticije, kazavši da SUH traži uvođenje novog modela usklađivanja mirovina, koji bi pratio rast povoljnijeg indeksa (plaće ili cijene) u 100-postotnom iznosu, s eventualnim socijalnim korekcijama za umirovljenike s nižim mirovinama. Problematično je i što se usklađivanja vrše tek svakih šest mjeseci, a umirovljenici moraju čekati i dodatna tri mjeseca da bi im se uplatio povećani iznos sa zaostacima, što se u uvjetima nedavne inflacije pokazalo izrazito štetno za umirovljenike. Zbog toga SUH traži i da se uvedu usklađivanja mirovina najmanje tri puta godišnje, jer bi se tako očuvala realna vrijednost mirovina, kazao je Knežević.

Voditeljica Pravnog savjetovališta SUH-a Štefica Salaj je kazala kako se treba ujednačiti visina penalizacije na najnižu stopu odmah za postojeće i buduće prijevremene umirovljenike, i to za 0,10 % po mjesecu prijevremenog umirovljenja, odnosno na maksimalnih 6 %, jer sada imamo čak pet različitih postotaka maksimalne penalizacije, od spomenutih 6 % pa sve do 20,4 %. SUH traži i da se stjecanjem uvjeta za starosnu mirovinu ukine i penalizacija. Također, Salaj je istaknula i da treba ukinuti penalizaciju za korisnike najniže mirovine u trenutku umirovljenja.

Dodani staž svim majkama

Potpredsjednica SUH-a zadužena za regiju Sjever Vesna Bečić je kazala kako SUH traži i ujednačavanje dodanog staža na 12 mjeseci po djetetu svim majkama, neovisno kad su umirovljene, kao i da se uvede jednako pravo na rad za sve umirovljenike, pa da tako svi, a ne samo određene kategorije umirovljenika, mogu raditi puno radno vrijeme i dobivati pola mirovine.

Na kraju su čelnici SUH-a pozvali i na solidarnost u potpisivanju peticije, jer je mogu potpisati svi, ne samo bake i djedovi, već i njihova djeca, unuci, svi punoljetni građani. Solidarnost su odmah pokazali i „bratski“ portali koji pišu o umirovljeničkim temama, pa tako i mirovina.hr i mojvrijeme.hr uvelike prate tijek prikupljanja potpisa, donose priče osoba koje su već potpisale peticiju. Također, portal mojvrijeme.hr je na svojim stranicama postavio i stalni banner s natpisom SUH-ove peticije i porukom „Podrži umirovljenike, potpiši peticiju“, te klikom na taj banner automatski se čitatelj preusmjerava na SUH-ovu online peticiju.

Portal mirovina.hr je pak na naslovnoj stranici postavio anketu s pitanjem „Hoćete li potpisati peticiju Sindikata umirovljenika Hrvatske“ u kojoj je glasalo gotovo 4.300 čitatelja, te je 4.004 čitatelja (93 posto) reklo da će to obvezno učiniti, tri posto je reklo da će možda potpisati, a četiri posto je reklo da neće, jer nisu sigurni da će to nešto promijeniti. S tim stavom se sigurno ništa ni neće promijeniti. No, srećom takvih je manjina. Jer što više potpisa se skupi, veći će biti i pritisak na Vladu da konačno nešto učini.

Da, postavlja se pitanje i na koju Vladu, jer nam uskoro slijede izbori. Nebitno je tko će biti na vlasti, jer će SUH s ovim momentom podrške podebljane putem peticije, uvjereni smo, većinu zahtjeva iz peticije ostvariti do kraja godine.

Komentari puni gorčine

Veliku dodanu vrijednost online potpisivanju peticije dala je i mogućnost ostavljanja komentara nezadovoljnih umirovljenika. Tako su, uz potpisivanje peticije, dobili i priliku da izbače iz sebe sve ono što ih muči, te smanje gorčinu i bijes, kao svojevrsni ispušni ventil. Izdvojili smo par najzanimljivijih komentara.

„Mirovine su ispod svakog nivoa, nakon povećanja inflacije ili podizanja plaća državnim i javnim službenicima, umirovljenici

moraju još 6 mjeseci čekati tzv. indeksiranje mirovina. To je neodrživo, treba indeksirati mirovine svaka tri mjeseca, neka DZS radi svoj posao i to bez fejkovanja podataka. Čisto sumnjam u njihov izračun inflacije. Penalizaciju iznad 65 godina treba ukinuti i to retroaktivno, primijeniti za sve još uvijek živuće umirovljenike“, napisao je Davor Golek iz Malog Lošinja.

„Mirovine su skandalozno mizerne, ispod svakog ljudskog dostojanstva. Mislim na radničke mirovine. Velikani se pobrinuli za svoje i sebe“, napisala je Nives Bukvić iz Raše.

„Potpisujem jer je sramota što je, na koji način, od strane koga i koliko opljačkana Hrvatska, a nepojmljiva sramota tek, kakav je odnos i izostanak racionalnog razmišljanja u smjeru dobrobiti starijih generacija na čijim leđima je zemlja podizana. Sramota je da nakon godina i godina mukotrpnog rada i odricanja, naše majke i očevi, bake i djedovi, prijatelji, poznanici, žive na robu, više gladni nego siti“, dio je komentara Vatroslava Katića iz Koprivnice.

„Nepravda prema umirovljenicima treba biti uklonjena. Materijalni život većine, na radu kojih je izgrađena slobodna Hrvatska, je ispod egzistencijalnog minimuma. Odras je nezahvalnosti za prošlost, egoistične samoživosti, nedostatka sućuti i nedovoljne cjelovite nekompetentnosti onih koji donose razvojne odluke“, napisala je Đurđica Gudac Fučkan iz Gline.

Piletić se čudi

Odmah po pokretanju peticije, novinari su upitali ministra Piletića što misli o njoj, a on je kazao da je riječ o vrlo čudnoj situaciji kazavši „da se peticija organizira i potpisi prikupljaju kada jedna od strana odbija suradnju ili ne želi udovoljiti ovoj drugoj koja pokreće peticiju“. Dodao je da peticija dolazi dva mjeseca nakon što su na Nacionalnom vijeću za umirovljenike zajednički uputili Vladi zaključak da se krene u izmjene zakona o mirovinskom osiguranju gdje su definirali da se izmijeni stopa usklađivanja.

No, zapravo je prošlo više od tri mjeseca od posljednje sjednice Nacionalnog vijeća, točnije održana je 29. studenog, a stvari se nisu pomaknule, pa čak ni najavljene izmjene zakona od strane samog ministra, niti je sazvana nova sjednica, zbog čega je SUH 6. ožujka 2024. godine uputio otvoreno pismo predsjedniku Vlade Andreju Plenkoviću u kojem proziva resorno ministarstvo za ignoriranje i odugovlačenje sa zahtjevima umirovljenika.

Igor Knežević

OTVORENO PISMO PREDSJEDNIKU VLADE

Neshvatljivo ignoriranje najugroženijih

SUH se obratio predsjedniku Vlade Andreju Plenkoviću zbog ignoriranja od strane Ministarstva rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, koje odbija organizirati sjednicu Nacionalnog vijeća za umirovljenike i starije osobe. Naime, sukladno Sporazumu o osnivanju tog Vijeća (čl. 8.) kojeg je osobno potpisao predsjednik Vlade 21. rujna 2020. godine, na početku mandata sadašnje Vlade RH, sjednice Vijeća se trebaju održavati najmanje jednom u dva mjeseca.

„Posljednja sjednica Vijeća održana je 29. studenog 2023. godine, odnosno prije više od tri mjeseca, a na toj sjednici ministar se kratko, i bez rasprave, očitovao na dio zahtjeva iznesenih na prethodnoj sjednici u rujnu, te je obećao da će se Vladi RH uputiti barem četiri glavna zahtjeva, a to je uvođenje nove formule usklađivanja mirovina, zatim godišnje naknade za sve umirovljenike (tzv. 13 mirovina), izmjena Zakona o privremenom uzdržavanju kojim se ukida obveza da bake i djedovi plaćaju alimentaciju za unuke, te vjerojatno i ukidanje penalizacije za prijevremene umirovljenike s ispunjenjem uvjeta za starosnu mirovinu“, stoji u uvodu otvorenog pisma.

Iako je obećano da će se vrlo brzo organizirati nova sjednica Vijeća od daljnjih sastanaka i dogovora o modelima realizacije nije bilo ništa. Ministar je imao mnogo obveza u pregovorima o plaćama aktivnih radnika, što je SUH podržavao, ali ni nakon toga kod njega SUH nije došao na red.

„Napominjemo, kako je u Sporazumu navedeno da su svi članovi Vijeća obvezni u svom radu polaziti od načela međusobnog uvažavanja i povjerenja te predanosti i dosljednosti u zalaganju za ostvarivanje zajednički utvrđenih ciljeva, te se zahvaljujući upravo Vama, dosad vrlo kvalitetno vodio socijalni dijalog putem Vijeća, no to se ne može kazati i za navedeno Ministarstvo u ministru Piletića, koji nas već više od tri mjeseca uporno ignoriraju“, stoji dalje u pismu.

Zbog toga je, objašnjava se, SUH i pokrenuo potpisivanje peticije „Veće mirovine odmah“, te se na kraju navodi kako je nezadovoljstvo umirovljenika sve veće, te da je neshvatljivo ignoriranje najugroženije, ali i iz političkog ugla gledanja, najbrojnije glasačke populacije.

Rat kćerke i majke ponad groba

Tata je bio od stare garde, pa je otkup stanarskog prava povećeg trosobnog stana u Zagrebu stavio na svoje ime, iako ga je stekao i živio u njemu do smrti sa suprugom (83), koja ga je nadživjela. Radije bi da nije, jer po njegovoj smrti otkriva kako ga je dva mjeseca prije smrti starija kćerka odvušla kod bilježnika i on je jedva priseban potpisao „neke papire“. Ugovorom o dosmrtnom uzdržavanju starijoj kćerki ostavlja cijeli stan, a ženu ne spominje, niti njezino pravo doživotnog plodouživanja. Kako bi on uopće i pomislio da bi vlastito dijete majci mijenjalo bravu ili je pokušalo izbaciti iz stana?!

Majka pokreće sudski postupak za utvrđivanje bračne stečevine i poništenje ugovora o dosmrtnom uzdržavanju. Lukava kćerka brzo prenosi vlasništvo pola stana na svoga sina računajući da će time prikriti podle namjere. Majci u dva navrata mijenjaju bravu, a sud ide puževim korakom. Hoće li joj sud vratiti vlasništvo nad pola stana, hoće li u miru poživjeti do smrti u vlastitom domu?

Važeći Obiteljski zakon regulira pitanja bračne stečevine, upravljanja tom imovinom te određuje zakonsku pretpostavku o suvlasničkim omjerima bračne stečevine. Bračni drugovi u braku mogu imati bračnu stečevinu i vlastitu imovinu, a bračna stečevina je imovina koju su bračni drugovi stekli za vrijeme trajanja braka radom ili potječe iz te imovine.

Žene imaju pravo na pola imovine

Zakon propisuje da su bračni drugovi suvlasnici bračne stečevine u jednakim dijelovima ako drugačije nisu ugovorili (bračnim ugovorom, izjavom upisanog vlasnika o suvlasništvu neupisanog bračnog druga ili drugim odgovarajućim ugovorom); k tome bračni i izvanbračni drugovi su ravnopravni. Tehnički je u pitanju suvlasništvo nad imovinom u jednakim dijelovima. U praksi je kako smo opisali u uvodu.

Ili ovaj slučaj: izvanbračni drug koji je u zajednici koja traje 30 godina ne priznaje suvlasništvo vikendice partnerici jer je on upisan kao vlasnik i jer je sagrađena na parceli koju su njemu darovali roditelji. Kuća je sagrađena za vrijeme trajanja zajednice. Nemaju zajedničke djece. Želi sam prodati vikendicu. Je li u pravu? Većina žena, bračnih, vanbračnih, izviše. Muževi nerijetko i za života, čak i bez da ih pitaju, samostalno prodaju zemljišta, kuće, vikendice, jer u gruntovnici, zar ne, piše da su oni vlasnici. I to je pravo moguće, a žene mogu tada samo tužiti vlastitog partnera za obeštećenje pola iznosa, a ako on umre pa saznaju tek kasnije, moraju sudski tražiti ništetnost svih tih kupoprodajnih ugovora, iako su bili u gruntovnici upisani na muža kao prodavatelja.

Jedan bračni drug može svojim idealnim dijelom stvari slobodno raspolagati, bez traženja pristanka drugog bračnog druga, no to može činiti samo ako time ne dira u tuđa prava. To bi značilo da bračni drug može samostalno otuđiti svoj idealni dio, primjerice polovicu stana ili kuće, bez pristanka drugog bračnog druga, samo ako tim raspolaganjem ne bi umanjio ukupnu vrijednost stvari iz bračne stečevine. No, pravi muževi uvijek prodaju sve što se vodi na njihovo ime, a naši, pak, sudovi nisu ujednačili praksu. Tako, unatoč zakonom zajamčenoj zaštiti poštenih trećih osoba u skladu s načelom povjerenja u istinitost i potpunost zemljišne knjige, praksa Ustavnog i Vrhovnog suda još uvijek je neujednačena i kontradiktorna. Tako najviši sudovi u pojedinim slučajevima štite načelo povjerenja u zemljišne knjige, dok u drugim slučajevima još uvijek prednost daju načelu ravnopravnosti bračnih drugova u pogledu stjecanja i raspolaganja bračnom stečevinom. Zbrka u zakonodavstvu i sudstvu – na štetu žena!

Tradicija, patrijarhat, neinformiranost, osuda okoline žena koje bi tražile svoj dio, neodobravanje djece, loši brakovi s muževima nasilnicima, svjesno provode ekonomsko nasilje i ovisnost žena o njima. Danas je to masovna pojava, a najčešće problem starijih žena u manjim sredinama. Često zbog kredita ili poreza i drugih formalnosti nekretninu formalno kupi jedan bračni drug i na tome ostane. Naknadno ne reguliraju bračnu stečevinu i ne upisuju to kao suvlasništvo. Uglavnom niti ne znaju da to mogu riješiti i kako.

Žene, ne budite naivne!

Zato je važno upozoriti svaku ženu da odmah kod kupnje ili gradnje novog doma zatraži zajednički upis vlasništva, čime je jedna polovica njezina. Ako to ne učini odmah, sada prema Obiteljskom zakonu postoji i mogućnost sklapanja bračnog ugovora ili davanja izjave kojom bračni drug priznaje suvlasništvo drugom bračnom drugu, ali se to rijetko koristi. Zato zapamtite da nikad nije kasno, dok nije prekasno i ne uđe u područje ekonomskih prijevara i zlostavljanja. Sudski postupci mogu zakrviti obiteljske odnose, razvući se i preko groba.

Et o još jedan slučaj: nakon 40 godina braka muž želi sam sklopiti ugovor o darovanju nekretnina samo jednom od četvero djece iako se supruga ne slaže, no kako je on upisani samovlasnik, iako su kuću zajedno izgradili u braku, ne priznaje joj ništa jer je on upisan i dizao kredit. Ignorira činjenicu da je ona s njim radila na kući i ravnopravno sudjelovala u izgradnji i opremanju kuće, kao i uzdržavanju obitelji.

Ali, gle čuda, žena nigdje nije upisana kao vlasnica nekretnina, a nakon smrti supruga djeca tvrde da je to bila očeva vlastita imovina, jer se nakon udaje uselila k njemu u nedovršenu kuću. On je oporučno sve ostavio samo djeci, a oni sada nezahvalno priznaju samo njezino pravo na nužni dio. To znači da bi, umjesto prava na bračnu stečevinu od 1/2 dijela imovine, dobila samo 1/10 dijela imovine kao nužni dio, a ne ukupno 6/10 dijela, što bi činilo bračnu stečevinu i udio u ostavini s njima. I sada na sud! Preko jednog groba, uz sporost sudstva, i do drugog groba.

To je tipična hrvatska priča o diskriminiranim ženama, o prijevarama u obitelji, o ekonomskom zlostavljanju, a sve je to moguće riješiti zakonima koji bi automatski propisivali upis bračne stečevine, zar ne? Ali, birokratima je važnije da bude komplicirano, a ne jednostavno.

**Štefica Salaj
Jasna A. Petrović**

Vozačke dozvole za starije – bez diskriminacije

Europska komisija je nakanila ojačati sigurnost u prometu na cestama, pa je pripremila prijedlog nove direktive, koja je razmatrana i izglasavana na sjednici Europskog Parlamenta 27. i 28. veljače 2024. godine. Zabrinjavajuće je bilo što je Europska komisija u izvornom prijedlogu predvidjela i stroge mjere za obnovu vozačke dozvole za starije osobe, odnosno da se za vozače iznad 70 godina starosti moraju uvesti obvezni zdravstveni pregledi najmanje svakih pet godina. Pod pritiskom sindikata i nekih zemalja, Vijeće Europske unije je dalo mišljenje da se makne taj diskriminirajući prijedlog, a to je zatražio i Odbor za promet i turizam EU parlamenta (TRAN).

Na sjednici Izvršnog odbora FERPA/Europske federacije za umirovljenike i starije osobe, čiji je Sindikat umirovljenika član, 22. veljače 2024. je usvojen tekst oštrog dopisa svim europarlamentarcima kojim se pozivaju da ne usvoje diskriminatorne izmjene. Sindikat umirovljenika Hrvatske je 23. veljače uputio otvoreno pismo hrvatskim europarlamentarcima, s pozivom da ne glasaju za spomenuti prijedlog direktive.

Objasnili smo da su stariji vozači iskusniji vozači, te da voze opreznije sukladno svojoj dobi. U prilog tome ide i MUP-ova statistika, npr. 2020. godine udio vozača starijih od 65 godina na hrvatskim cestama iznosio je 14,3 posto, a skrivili su 13,3 posto nesreća, a samo 12,9 posto sa smrtnim ishodom. Ne treba zaboraviti i da u tim nesrećama sa smrtnim ishodom većinom stradavaju starije osobe zbog veće tjelesne krhkosti u odnosu na mlađe vozače.

Podsjetili smo ih kako u hrvatskom zakonodavstvu već postoji obveza liječnika obiteljske medicine da prijave MUP-u bilo kakvu promjenu koja bi mogla utjecati na sposobnosti vožnje nekog pacijenta, te se tada osoba šalje na izvanredni zdravstveni pregled, pa ako se dokaže da osoba nije sposobna upravljati vozilom, sama plaća trošak pregleda, a ako se dokaže da je sposobna račun pokriva država. Osim procjene obiteljskog liječnika, treba istaknuti i da svaka razumna osoba neće sjedati za volan ako zna da može ugroziti sebe i druge u prometu.

Također, nametanje ograničenja starijim osobama sigurno bi smanjilo njihovu mobil-

nost i neovisnost, što bi sigurno dovelo do znatnog porasta njihove izolacije, pogotovo u ruralnim krajevima. Jedino se parlamentarka Željana Zovko povratno javila SUH-u, a većina ostalih je prihvatila sugestiju. Tako je Nacrt pravila o EU vozačkim dozvolama prihvaćen je s 339 glasova za, 240 protiv te 37 suzdržanih, čime je prihvaćeno da vozačke dozvole vrijede najmanje 15 godina za osobna vozila, dok samo pet godina na kamione i autobuse. Nije prihvaćeno, te je to izbačeno iz prijedloga, da se vozačke dozvole starijih od 70 godina produžavaju samo uz uvjet liječničkog prijedloga, s obrazloženjem da se time izbjegava dobna diskriminacija i jamči pravo na slobodu kretanja i sudjelovanja u ekonomskom i društvenom životu.

Od 12 hrvatskih europarlamentaraca protiv ove direktive, koja ujedno uvodi dvogodišnji probni rok za mlade vozače, glasalo je njih 11 protiv, a Sinčić je bio suzdržan. Umjesto strogih pravila i diskriminacije za stare pobijedila je metoda samoprocjene. Lijepa je vijest i da će se vozačke dozvole moći učitati i na pametne telefone.

J.A.P.

UDRI PO BOLESNICIMA

Kako je HZZO poništio pravo na prijevoz

Trebate na kemoterapiju ili dijalizu u drugo mjesto, ili ste naručeni na pregled ili terapiju, ako je udaljenost veća od 50 km imate pravo na naknadu cijene prijevoza od strane Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje. Barem tako piše u Zakonu o obveznom zdravstvenom osiguranju. Odjednom je to HZZO ukinuo, jer je, peru ruke, Vlada RH od 1. siječnja uvela pilot-projekt besplatnog željezničkog prijevoza umirovljenika i osoba starijih od 65 godina koji im omogućava neograničeno korištenje željezničkog prijevoza na području Republike Hrvatske u 2. razredu redovnih vlakova. Umirovljenici i osobe starije od 65 godina moći će besplatno putovati vlakom u svrhu svakodnevnih i povremenih putovanja, npr. jednodnevnih izleta, posjeta događanjima i manifestacijama, odlazaka liječniku, putovanja na ljetovanje i drugih putovanja.

Umirovljenici i osobe starije od 65 godina pravo na besplatan prijevoz ostvaruju na temelju pametne kartice HŽ Putničkog prijevoza i kupljenog profila po cijeni od 2,65 €. Za ostvarivanje prava na profil umirovljenik treba predložiti ispravu o primanju mirovine HZMO-a i identifikacijski dokument, a osoba starija od 65 godina samo identifikacijski dokument. K tome trebaju kupiti profil za besplatna putovanja po cijeni od 2,65 € koji će vrijediti do kraja 2024. godine te dostaviti zahtjev za izradu pametne kartice, ispravu o primanju mirovine HZMO-a i kopiju osobne.

Ovih dana pacijentu iz Đakova je odbijena refundacija na relaciji Đakovo - Bizovac, koja je poznata relacija za rehabilitaciju težih, a često jedva pokretnih bolesnika lokomotornog sustava, postoperativnih stanja, autoimunih bolesti kostiju i mišića itd. Takvi pacijenti teško da se mogu popeti i sići s vlaka, a gdje da bi mogli sporim HŽ-om stizati na zahtjevne vježbe nakon više presjedanja i čekanja veze za vlak. I tako pratnja takvog umirovljenika ima pravo na refundaciju cijene karte, a bolesnik nema.

Ma dajte-najte, HZZO, zar morate guliti najslabije? Je li tu cilj da dostupnost zdravstvene usluge postane – nedostupna? Njih slabe prinudno gurate u vagone drugog razreda, devastirane i spore Hrvatske željeznice, i stavljate ih u kategoriju hitnih izletnika?

Tako je HZZO odbio priznati troškove prijevoza za potrebe liječenja u Bizovcu, a sada to slijedi i za druge pacijente, na svim relacijama gdje postoji besplatan vlak 2. razreda za umirovljenike. No, ipak, ako je autobus, a ne vlak, najkraće ili jedino sredstvo, onda mogu dobiti naknadu. HZZO je proglasio dobrovoljne izletničke besplatne vlakove, čiji korisnici mogu biti umirovljenici i stariji od 65 godina, obveznim besplatnim vlakovima i ukinuo im pravo na naknadu.

Izjednačili su dobrovoljne izletničke pametne kartice i zakonsku obvezu naknade za prijevoz na liječenje. I nije ih sram! Deri najslabijega!

Niske mirovine = odraz niskih plaća

Sindikata umirovljenika Slovenije (SuS) osnovan je kad i hrvatski SUH, 1992. godine i to kao član Saveza slobodnih sindikata Slovenije. Članovi plaćaju članarinu temeljem svoje suglasnosti Zavodu za mirovinsko i invalidsko osiguranje Slovenije, koji im usteže 0,4 % prigodom isplate mirovine. Članovi su FERPA/Europske federacije za umirovljenike i starije osobe od 2003. Francka je predsjednica još od 2016. godine.

• Kolika je prosječna plaća, a kolika prosječna mirovina u Sloveniji. Koji je udjel prosječne mirovine u plaći i da li takvu relativnu vrijednost penzije smatrate zadovoljavajućom? Da li opada ili postupno raste?

Prosječna neto plaća u 2023. u Sloveniji iznosila je 1.445,12 eura, a prosječna starosna mirovina u 2023. iznosila je 823,07 eura. Prosječna bruto starosna mirovina bez korisnika razmjernog dijela mirovine i korisnika djelomične mirovine u 2023. godini iznosila je 934,38 eura i bila je za 5,1 % viša u odnosu na prethodnu kalendarsku godinu. Prosječna bruto starosna mirovina sa 40 i više godina mirovinskog staža (bez razmjernih dijelova mirovina i djelomičnih mirovina) iznosila je u 2023. godini 1.032,18 eura i bila je za 4,8 posto viša u odnosu na prethodnu kalendarsku godinu.

Omjer između prosječne starosne mirovine bez razmjernih dijelova mirovine i djelomičnih mirovina i prosječne neto plaće u 2023. iznosio je 64,4 % (67 % u 2022.), a omjer prosječne starosne mirovine bez razmjernih dijelova mirovine i djelomične mirovine s navršениh 40 i više godina mirovinskog staža i prosječna neto plaća iznosila je 71 posto (74,1 posto u 2022. godini). Omjer prosječne neto mirovine i prosječne neto plaće smanjio se na 57 posto u 2023. godini (u 2022. iznosio je 59,3 %).

U 2023. mirovine su usklađene s 1.1.2024. za 5,2 %, jer je prosječna godišnja inflacija bila 7,4 %, to znači pad realne vrijednosti mirovina za 2,1 %, sa čime smo dakako nezadovoljni.

Prag siromaštva od 903 eura!

• Koliko smatrate da bi trebala iznositi prosječna penzija da bi bila dovoljna za život? Koliko je visoka posljednja poznata linija siromaštva u Sloveniji, a koliko iznosi stopa rizika od siromaštva za starije od 65 godina i koliko je posto umirovljenika ispod te linije?

Prosječna starosna mirovina trebala bi iznositi najmanje onoliko koliko iznosi prag siromaštva koji je za siječanj 2023. iznosio 903 eura. Međutim, mirovinu ispod granice siromaštva ostvarilo je čak 58,7 % starosnih umirovljenika. Od 1. siječnja 2024. mirovine su usklađene za 8,8 %, pa je u siječnju 2024. „samo“ 52,6 % starosnih umirovljenika ostvarilo mirovinu ispod granice siromaštva.

• Da li u Sloveniji postoje mirovine po posebnim propisima, npr. za parlamentarne zastupnike, akademike, vojne i policijske

umirovljenike itd.? Uračunavaju li se one u prosjek? Jesu li prosječno više od onih „običnih“?

Prema propisima postoje posebne mirovine, sredstva za njih osiguravaju se iz proračuna, a uključene su u podatke o ukupno isplaćenim mirovinama.

• Kako ocjenjujete položaj umirovljenika u vašoj zemlji i smatrate li da je zadovoljavajući? Koje biste tri stvari ovog trenutka promijenili da možete?

Odmah, u ovom trenutku, da možemo, poboljšali bismo položaj umirovljenika povećanjem iznosa zajamčene mirovine i promjenom prava na naknadu za socijalno osiguranje; poduzeli bismo mjere za pravovremenu, kvalitetnu zdravstvenu zaštitu, te bismo poduzeli mjere za kvalitetne i dostatne usluge dugotrajne skrbi.

Osnivanjem savjeta za starije osobe u mjesnim zajednicama, mjestima i gradovima, kao savjetodavnih tijela načelnika i gradonačelnika mogli bi se riješiti mnogi problemi s kojima se susreću starije osobe. To su životni uvjeti starijih osoba, pristup pravovremenim, kvalitetnim uslugama primarne zdravstvene zaštite, te pravodobne, kvalitetne i dostatne usluge pomoći u kući u kontekstu dugotrajne skrbi. U nekim gradovima i općinama vijeća već funkcioniraju.

Prema podacima gotovo 60% umirovljenika prima mirovinu ispod iznosa praga siromaštva, pa je činjenica da socioekonomski položaj umirovljenika nije dobar. U svojim stajalištima o polazištima za promjenu mirovinskog sustava predlažemo, kao što smo već rekli, da zajamčena mirovina mora biti najmanje jednaka iznosu praga siromaštva.

Nadalje predlažemo da pravo na socijalnu naknadu ponovno postane pravo iz mirovinskog sustava, kao što je to bilo do prije nekog vremena, a ne socijalna naknada. Pravo na doplatku za njegu ne bi trebalo ograničavati kao sada obvezom djece da daju izjavu da ne mogu pomagati roditeljima. Socijalna pomoć poboljšala bi socijalni položaj umirovljenika, umirovljenika koji nemaju uvjete za ostvarivanje zajamčene mirovine (40 godina staža). Čuli smo da vi u Hrvatskoj imate nacionalnu naknadu za sve starije od 65 godina koji nisu ostvarili pravo na mirovinu, a imaju prihode niže od 300 eura po osobi. Takav model kod nas još ne postoji.

Usklađivanje temeljiti na plaćama

• Kakav je vaš sustav usklađivanja mirovina, da li je to zakonski regulirano i zadovoljava li predstavnike umirovljenika?

Važeći zakon propisuje usklađivanje mirovina prema povećanju prosječne bruto plaće isplaćene za razdoblje siječanj – prosinac prethodne godine za 60 posto u odnosu na prosječnu bruto plaću isplaćenu za isto razdoblje prethodne godine, te za povećanje prosječnih cijena robe široke potrošnje za razdoblje siječanj-prosinac prethodne godine u odnosu na isto razdoblje prethodne godine - za 40 posto. Smatramo da je propisana formula usklađivanja mirovina u redu, samo bismo dodali osigurač da postotak usklađivanja ne smije biti manji od rasta plaća. Smatramo da se usklađivanje mirovina treba temeljiti na plaćama, jer su plaća osnova za mirovine.

Izdavač: Sindikat umirovljenika Hrvatske

Za izdavača: Jasna A. Petrović, glavna i odgovorna urednica

Uređuje: Uredništvo

Adresa Uredništva: 10 000 Zagreb

Trg kralja Petra Krešimira IV. br. 2/II.

Info: telefon/fax: 01/4655 146; 01/4635 202

E-mail: suh@zg.t-com.hr; Web stranica: www.suh.hr

Grafički urednik: Zvonko Petrinjak

Tisak: Odranska 18, Odra 10020 Novi Zagreb

Temeljem mišljenja Ministarstva kulture Republike Hrvatske br. 532-03-01/7-96-01 od 20. 2. 1996. glasilu SUH-a je, kao proizvod iz članka 18. točka 13 Zakona o porezu na promet, oslobođen obveza plaćanja poreza na promet.

Cjenik oglasnog prostora (glasilo SUH-a i web stranica www.suh.hr): za jednu stranicu 580 eura; za pola stranice 440 eura i za četvrtinu stranice 290 eura.

• Što je sa sustavom minimalne mirovine? Možete li nam ga opisati i reći koliko umirovljenika ima tzv. minimalne mirovine?

U Sloveniji u 2023. minimalna mirovina iznosila je 310,11 eura, a u siječnju ove godine 335,54 eura. Zajamčena mirovina u 2023. godini iznosila je 687,75 eura, a u siječnju 2024. godine 744,15 eura. U prosincu 2023. godine bilo je 6.840 korisnika najniže mirovine.

Zajamčenu mirovinu ostvaruje umirovljenik koji je navršio propisanu starosnu dob (40 godina) za stjecanje prava na starosnu mirovinu na najnižoj životnoj dobi. Zajamčenu mirovinu, dakle, dobiva umirovljenik, umirovljenik koji bi po svom izračunu dobio nižu mirovinu. Zajamčenu mirovinu prima 87.000 umirovljenika, odnosno oko 14 % svih umirovljenika ili 19 % starosnih umirovljenika.

40 godina staža – najmanje 744 eura

• U Hrvatskoj se posebno ponižava srednja klasa umirovljenika, oni koji su doista odradili više od 35 godina radnog staža i plaćali relativno visoku stopu mirovinskih doprinosa. Njihove su mirovine u pravilu vrlo niske i na granici bijede. Vidljiv je i strah da bog sve jačih socijalnih potpora umirovljenicima, koji nerijetko niti ne uzlaze u mirovinski prosjek, dođe do svojevrzne uravnilovke. Kako je to kod vas?

Kao što smo već naveli, zajamčena mirovina od 1. siječnja 2024. godine iznosi 744,15 eura, odnosno mirovina za umirovljenike sa 40 godina radnog staža. Visina socijalne pomoći može iznositi 485 eura za samca, a socijalna pomoć za samce starije od 63 godine može iznositi 712,77 eura od 1. travnja 2024.

Smatramo da nije problem u iznosima socijalne pomoći, već u niskim mirovinama koje su dobrim dijelom odraz preniskih plaća. Promjene uzrokovane tranzicijom proteklih godina, zbog propadanja industrije u Sloveniji, također su imale veliki utjecaj na niske mirovine.

Do kraja godine i 13. mirovina!

• Većina zemalja u EU imaju trinaestu mirovinu, a čujemo da se, uz Hrvatsku čije umirovljeničke udruge to također zahtijevaju, uspješno proveo referendum u Švicarskoj, te se vode i pregovori u vašoj zemlji. Kakav model se kod vas predlaže?

Prema važećoj zakonskoj regulativi, umirovljenici imaju pravo na godišnji dodatak koji se računa u mirovinu, a koji je prošle godine iznosio: do 600 eura s mirovinama do 455 eura; od 600,01 do 720 eura za mirovine do 315 eura; od 720,01 do 850 eura za mirovine do 255 eura; od 850,01 do 1.020 za mirovine do 205, te više od 1.020 eura za mirovine do 145 eura.

U Sindikatu upokojencev smo prije dvije godine inicirali isplatu 13. mirovine kao godišnji dodatak, koji bi trebao biti jednak prosječnoj starosnoj mirovini za sve, tj. u iznosu od 823 eura. Taj naš prijedlog je ušao u planirane izmjene mirovinskog zakonodavstva za ovu godinu, pa očekujemo do kraja godine uvođenje 13. mirovine.

• Ima svako toliko naznaka da bi i u Sloveniji financijska industrija mogla nagovoriti Vladu da uvede drugi obvezni mirovinski stup, što je početak privatizacije mirovinskog sustava. Mnoge zemlje koje su takav model uvele početkom dvijetisućitih godina su ga u međuvremenu ukinule kao štetan. Kakav je stav SUS-a prema toj ideji?

Ministarstvo rada, obitelji, socijalnih pitanja i jednakih mogućnosti prošle je godine pripremlilo Polazišta za mirovinsku reformu, a izmijenjeni zakon trebao bi biti donesen do kraja ove godine. Polazišta ne predlažu obvezni drugi stup mirovinskog osiguranja. Tome su se javno protivili i u Savezu slobodnih sindikata Slovenije i u našem sindikatu umirovljenika. Istina, neki ekonomisti i financijske institucije brane prijedloge o obveznom drugom stupu mirovinskog osiguranja, ali ne vjerujemo da će uspjeti nadglasati radnike i umirovljenike.

Zajedno sa SUH-om u FERPA-i

• Kolika je stopa mirovinskog doprinosa u Sloveniji, a koliko posto vašeg budžeta trošite na mirovine? Mislite li da bi doprinose trebalo povećati?

U Sloveniji od 1996. godine imamo situaciju da poslodavci plaćaju manji doprinos od zaposlenika, odnosno poslodavac plaća 8,85 %, a zaposlenik 15,50 %, pa je ukupni mirovinski doprinos 24,35 % bruto plaće. U 2023. godini udio doprinosa u mirovinskom fondu bio je 82,7 %. Iz proračuna je uplaćeno 1.069.351.356 eura, što je 8,6 % manje nego 2022. godine. Ovim iznosom pokrivene su i obveze države za mirovine po posebnim propisima.

Proračun tako sudjeluje sa 15,1 % u svim prihodima mirovinskog fonda. Udio rashoda za mirovine u 2023. iznosi 9,55 % BDP-a i najniži je u zadnjih deset godina, osim u 2019.

U sindikatu već nekoliko godina tražimo i predlažemo da je potrebno izjednačiti stopu doprinosa poslodavaca sa stopom zaposlenih. Da jest, ne bi bilo potrebe govoriti o financijskoj održivosti mirovinskog fonda. Ovi naši prijedlozi su djelomično uzeti u obzir u Načelima mirovinske reforme.

• Posljednjih ste godina bili aktivniji u FERPA/Europskoj federaciji za umirovljenike i starije osobe, organizaciji pri Europskoj sindikalnoj konfederaciji u kojoj je SUH od 2004.? Što mislite da bi trebalo unaprijediti u toj našoj europskoj organizaciji pri ETUC-u da bismo bili utjecajniji?

Konkretnim akcijama i prijedlozima FERPA bi bila prepoznatljivija. Primjerice, moramo utvrditi prijedlog za utvrđivanje osnovice za dostojnu minimalnu mirovinu, utvrđivanje osnovice za pripadajuće usluge dugotrajne skrbi, utvrđivanje proračuna za potrebe starijih osoba iz europskih fondova.

Dijalog i prosvjedi

• Postoji li u Sloveniji neka vrsta efikasnog nacionalnog tijela socijalnog dijaloga u čijem radu sudjeluje i SUS? Kako pregovarate s Vladom?

Sindikatu umirovljenika u našem sustavu parlamentarne demokracije ima ulogu socijalnog partnera u socijalnom dijalogu prvenstveno s državom, ali i s poslodavcima. SUS je zastupnik za umirovljenike kroz Zvezu slobodnih sindikata Slovenije, preko koje je također uključen u tripartitni socijalni dijalog u okviru Ekonomsko-socijalnog vijeća. SUS je također uključen u razne pregovaračke radne skupine kada se raspravlja o pitanjima koja se tiču starijih osoba. Svoje zahtjeve, prijedloge i stajališta možemo iznijeti i odborima Narodne skupštine i Nacionalnog vijeća.

• Organizirali ste i nekoliko manjih prosvjeda. Koliko to ima efekta na stvarne promjene na bolje?

Prosvjedima, makar i manjeg obima, skrećemo pozornost na naše zahtjeve i prijedloge. Organiziramo press konferencije i okrugli stolovi također su vrlo popularni.

Jasna A. Petrović

Aktualna vrijednost mirovine od 1. siječnja 2024. povećana za 4,19 %

Na 35. sjednici Upravnog vijeća Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, održanoj 28. veljače 2024., donesena je **Odluka o aktualnoj vrijednosti mirovine (AVM) od 1. siječnja 2024. koja iznosi 12,26 EUR**, a koja je izračunata na temelju objavljenih službenih podataka Državnog zavoda za statistiku.

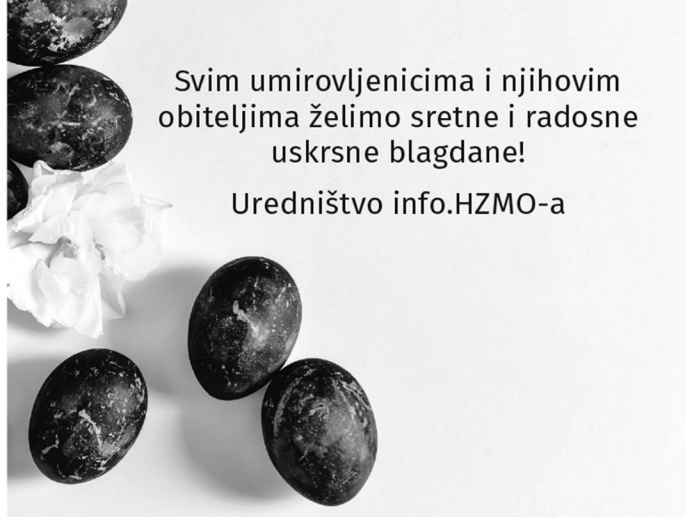
Budući da je AVM od 1. srpnja 2023. iznosio 11,77 EUR / 88,68 kn, a **stopa povećanja AVM-a od 1. siječnja 2024. iznosi 4,19 %, novi AVM iznosi 12,26 EUR.**

Stopa usklađivanja aktualne vrijednosti mirovine, koja se primjenjuje 1. siječnja i 1. srpnja svake kalendarske godine, određuje se tako da se AVM uskladi po stopi koja se dobije zbrajanjem stopa promjene prosječnog indeksa potrošačkih cijena i stopa promjene prosječne brutoplaće svih zaposlenih u Republici Hrvatskoj u prethodnom polugodištu u odnosu na polugodište koje mu prethodi. Ako je udio stope promjene prosječnog indeksa potrošačkih cijena u zbroju stopa manji ili jednak 50 %, stopa usklađivanja mirovina određuje se tako da se zbroji 30 % stope promjene prosječnog indeksa potrošačkih cijena i 70 % stope promjene prosječne brutoplaće. Ako je udio stope promjene prosječnog indeksa potrošačkih cijena u zbroju stopa veći od 50 %, stopa usklađivanja mirovina određuje se tako da se zbroji 70 % stope promjene prosječnog indeksa potrošačkih cijena i 30 % stope promjene prosječne brutoplaće.

Udjel stope promjene indeksa potrošačkih cijena u zbroju stopa promjene manji je od 50 %, što znači da se stopa godišnjeg rasta mirovina određuje tako da se zbroji 30 % stope promjene prosječnog indeksa potrošačkih cijena i 70 % stope promjene prosječne brutoplaće, tako da stopa usklađivanja od 1. siječnja 2024. iznosi 4,19 %.

Svim umirovljenicima i njihovim obiteljima želimo sretne i radosne uskrse blagdane!

Uredništvo info.HZMO-a

Mirovine povećane prema novoj aktualnoj vrijednosti isplatit će se u travnju (s mirovinom za ožujak), zajedno s razlikom za siječanj i veljaču 2024.

Na sjednici su donesene i **Odluka o najnižoj mirovini za jednu godinu mirovinskog staža od 1. siječnja 2024.** prema kojoj najniža mirovina za jednu godinu mirovinskog staža od 1. siječnja 2024. iznosi **12,64 EUR**, **Odluka o osnovici za određivanje naknade zbog tjelesnog oštećenja i o usklađivanju novčanih naknada zbog tjelesnog oštećenja od 1. siječnja 2024.** prema kojoj osnovica za određivanje naknade zbog tjelesnog oštećenja, nastalog zbog ozljede na radu ili profesionalne bolesti iznosi **280,96 EUR** te **Odluka o faktoru osnovne mirovine od 1. siječnja 2024.** koji iznosi **0,75**.

Također, donesena je **Odluka o visini najniže mirovine hrvatskom branitelju iz Domovinskog rata za godinu 2024.,** koja se od 1. siječnja 2024. određuje u svoti od **339,54 EUR** mjesečno i Odluka o osnovicama za utvrđivanje vrijednosnog boda prema osobnom činu, ustrojbenom mjestu odnosno zvanju hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata za godinu 2023. koja će se primjenjivati za izračun mirovina ostvarenih od 1. siječnja 2024.

HZMO organizira Međunarodne savjetodavne dane s nositeljem mirovinskog osiguranja iz Austrije

Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje u suradnji s nositeljem mirovinskog osiguranja iz Republike Austrije (**Pensionsversicherungsanstalt**) organizira Međunarodne savjetodavne dane za osiguranike koji su zaposleni odnosno samozaposleni u Austriji, koji će se održati:

- **16. travnja 2024. u Zagrebu**, u Središnjoj službi, A. Mihanovića 3, 9:00 - 13:00 sati
- **17. travnja 2024. u Varaždinu**, u Područnoj službi u Varaždinu, Kolodvorska 20c, 9:00 - 13:00 sati.

Pozivamo sve zainteresirane osiguranike da dođu na savjetodavne dane na kojima će savjetnicima iz područja mirovinskog osiguranja moći postavljati pitanja vezana uz ostvarivanje prava iz austrijskog mirovinskog osiguranja te dobiti informacije vezano za ostvarivanje prava. Molimo da svoj termin za sudjelovanje na savjetodavnim danima u Zagrebu prethodno dogovorite putem telefona **01 4595 424** odnosno e-poštom: **slavka.pusic@mirovinsko.hr** ili **01 4595 225** odnosno e-poštom: **goran.carevic@mirovinsko.hr**.

Za sudjelovanje u Varaždinu termin možete dogovoriti putem telefona **042 398 050** odnosno e-poštom: **zoran.resetar@mirovinsko.hr** ili **042 398 111** odnosno e-poštom: **monika.hidek@mirovinsko.hr**.

Napominjemo da je na savjetovanje potrebno donijeti dokumentaciju o mirovinskom osiguranju i osobnu iskaznicu ili putovnicu.

Obavijest o potvrdama o životu za 2024. godinu korisnicima hrvatske mirovine s prebivalištem u Bosni i Hercegovini

Obavještavamo korisnike hrvatske mirovine s prebivalištem u Bosni i Hercegovini kojima se mirovina iz hrvatskog mirovinskog osiguranja isplaćuje u Bosnu i Hercegovinu da su elektroničkim putem razmijenjeni podaci potrebni za redovitu isplatu mirovina radi sprječavanja nepripadne isplate zbog smrti korisnika mirovina. Korisnici za koje su na navedeni način razmijenjeni podaci **ne trebaju** u 2024. godini dostaviti popunjenu, potpisanu i ovjerenu tiskanice potvrde o životu.

Korisnicima mirovine za koje nisu razmijenjeni podaci elektroničkim putem, na kućne adrese poslana su 22. veljače 2023. tiskanice potvrde o životu za 2024. godinu. Radi isplate mirovine iz hrvatskog mirovinskog osiguranja korisnici trebaju potvrdu o životu popuniti, potpisati i ovjeriti kod nadležnog tijela te dostaviti Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje **do 31. ožujka 2024.**

Ujedno podsjećamo korisnike mirovine s prebivalištem/boravištem u Bosni i Hercegovini, kojima se mirovina iz hrvatskog mirovinskog osiguranja isplaćuje u Republici Hrvatskoj na bankovne račune otvorene u R Hrvatskoj, da radi redovite isplate mirovine iz hrvatskog mirovinskog osiguranja dostave popunjenu, potpisanu i ovjerenu tiskanice potvrde o životu Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje **do 31. ožujka 2024.** Tiskanice potvrde o životu mogu se preuzeti na internetskoj stranici HZMO-a odabirom točke **4.2. Potvrde o životu radi isplate u inozemstvo.**

 REPUBLIKA HRVATSKA / REPUBLIK KROATIEN Međunarodno mirovinsko savjetovanje Zaposleni ste ili ste bili zaposleni u Hrvatskoj ili Austriji? Stručni suradnici nositelja mirovinskog osiguranja vas savjetuju. Mjesto / Vrijeme ZAGREB 16.4.2024. Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje Središnja služba Antuna Mihanovića 3, 10 000 Zagreb Utorak / Dienstag, 9:00 - 13:00 sati / Uhr Utvrđivanje termina / Terminvereinbarung: e-mail: slavka.pusic@mirovinsko.hr tel. 01 4595 424 e-mail: goran.carevic@mirovinsko.hr tel. 01 4595 225	 AUSTRIA / ÖSTERREICH Internationale Pensionsberatung Sie sind oder waren in Kroatien oder Österreich tätig? Experten der Pensionsversicherungsträger beraten Sie. Ort / Termin VARAŽDIN 17.4.2024. Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje Područna služba u Varaždinu Kolodvorska 20 c, 42 000 Varaždin Srijeda / Mittwoch, 9:00 - 13:00 sati / Uhr Utvrđivanje termina / Terminvereinbarung: e-mail: zoran.resetar@mirovinsko.hr tel. 042 398 050 e-mail: monika.hidek@mirovinsko.hr tel. 042 398 111
--	---

KORISNICI MIROVINA - isplata u veljači 2024.

Vrsta mirovine	Broj korisnika	Prosječna netomirovina
Prema Zakonu o mirovinskom osiguranju - ZOMO*		
Starosna mirovina	406 850	565,03 EUR
Starosna mirovina za dugogodišnjeg osiguranika - čl. 35. ZOMO-a	47 066	645,77 EUR
Starosna mirovina prevedena iz invalidske - čl. 58. ZOMO-a	65 628	476,11 EUR
Prijevremena starosna mirovina	176 127	512,49 EUR
Prijevremena starosna mirovina zbog stečaja poslodavca - čl. 36. ZOMO-a	377	506,32 EUR
Invalidska mirovina	88 211	374,91 EUR
Obiteljska mirovina	161 225	432,49 EUR
I. UKUPNO - ZOMO	945 484	512,73 EUR
II. Djelatne vojne osobe - DVO	16 059	721,54 EUR
III. Hrvatski branitelji iz Domovinskog rata - ZOHBDR	71 455	1.095,47 EUR
IV. Pripadnici Hrvatskog vijeća obrane - HVO	7 232	601,04 EUR
SVEUKUPNO I.+II.+III.+IV.	1 040 230	556,60 EUR
Prosječna starosna ZOMO mirovina s mirovinskim stažem od 40 i više godina	89 993	820,00 EUR
Korisnici osnovnih mirovina	16 459	697,79 EUR
Korisnici najniže mirovine kojima je mirovina određena prema ZOMO-u	265 565	350,26 EUR
Korisnici kojima je isplaćena osobna i dio obiteljske mirovine (DOM)	95 842	577,16 EUR

* bez međunarodnih ugovora

Ukupan broj osiguranika	1 646 540
Ukupan broj korisnika mirovine	1 225 457
Odnos broja korisnika mirovina i osiguranika	1:1,34
Prosječna netoplaća u Republici Hrvatskoj za prosinac 2023.	1.191 EUR
Prosječna sveukupna starosna mirovina ZOMO korisnika koji su pravo na mirovinu ostvarili u 2024. godini (bez međunarodnih ugovora)	561,12 EUR
Korisnici mirovina - muškarci (46,15%)	565 539
Korisnici mirovina - žene (53,85%)	659 918
Prosječan mirovinski staž za ukupan broj korisnika mirovina - ZOMO	31 godina
Prosječna dob za ukupan broj korisnika mirovina - ZOMO	72 godine
Prosječan mirovinski staž za korisnike starosne mirovine ostvarene u 2024. godini - ZOMO	32 godine
Prosječna dob za korisnike starosne mirovine ostvarene u 2024. godini - ZOMO	64 godine

Vodič obveznog zdravstvenog osiguranja

PRILOG GLASILU SINDIKATA UMIROVLJENIKA HRVATSKE U OŽUJKU 2024.

UPRAVNO VIJEĆE HRVATSKOG ZAVODA ZA ZDRAVSTVENO OSIGURANJE

Dana 28. veljače 2024. godine održana je 93. redovna sjednica Upravnog vijeća Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje (HZZO). U nastavku donosimo najvažnije odluke.

Novi lijekovi i nova pomagala na listama HZZO-a

U redovnoj proceduri na liste lijekova HZZO-a stavljene su generičke paralele već postojećih lijekova, a od novih lijekova na listu je stavljen lijek trientindiklorid za liječenje Wilsonove bolesti.

Uz lijek risdiplam izmijenjeni su kriteriji

za primjenu na način da su uključeni svi bolesnici koji imaju kliničku dijagnozu SMA sukladno registracijskom statusu.

Na liste ortopedskih i drugih pomagala HZZO-a stavljena su istovrsna pomagala, a od novih pomagala stavljena su pomagala iz skupine proteze za noge podskupine stopala te pomagala endotrahealna kanila plastična s balonom i bez balona, ovlaživač zraka za inhalator kod traheotomiranih te ovlaživač zraka kod traheostome.

Povećanje cijena zdravstvene zaštite

U djelatnostima primarne zdravstvene zaštite od mjeseca ožujka 2024. godine izmijenjene su vrijednosti standardnih timova i cijene zdravstvene zaštite u dijelu kalkulativnog iznosa koji se odnosi na vrijednost rada, a sve u skladu s Uredbom o nazivima radnih mjesta, uvjetima za raspored i koeficijentima za obračun plaće u jav-

IZ SADRŽAJA:

- Novi lijekovi i nova pomagala na listama lijekova HZZO-a
- Povećanje cijena zdravstvene zaštite

nim službama kojom se usklađuju koeficijenti složenosti poslova djelatnika u javnim službama.

Isto tako, od mjeseca ožujka i u bolničkoj i specijalističko-konzilijarnoj zdravstvenoj zaštiti korigirane su i vrijednosti koeficijentata za dijagnostičko - terapijske skupine

(DTS), dijagnostičko-terapijske postupke (DTP) i za dan bolničkog liječenja (DBL) prema provedenim analizama i utvrđenom utjecaju vrijednosti rada na cijene usluga/postupaka kao i cijene dijagnostičko-terapijskih postupaka – DTP – nacionalnih programa preventivne zdravstvene zaštite.

NOVINE U OBVEZNOG ZDRAVSTVENOM OSIGURANJU OD 1. TRAVNJA 2023. GODINE

(11. dio)

(Nastavak iz prošlog broja)

VII. IZVORI FINANCIRANJA OBVEZNOGA ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA

Prihodi obveznoga zdravstvenog osiguranja su: doprinosi za obvezno zdravstveno osiguranje, doprinosi za obvezno zdravstveno osiguranje za slučaj ozljede na radu i profesionalne bolesti, doprinosi za obvezno zdravstveno osiguranje osoba koje se vode u evidenciji nezaposlenih osoba prema zakonu kojim se uređuje tržište rada, doprinosi za obvezno zdravstveno osiguranje osiguranih osoba kojima je odlukom nadležnoga suda oduzeta sloboda, doprinosi za obvezno zdravstveno osiguranje drugih obveznika plaćanja doprinosa, posebni doprinos za korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu, prihodi iz državnog proračuna, prihodi od sudjelovanja u troškovima zdravstvene zaštite osiguranih osoba odnosno njihovih osiguravatelja u dopunskom zdravstvenom osiguranju, prihodi HZZO-a od dividendi, kamata, financijskih ugovora i drugih prihoda te prihodi od obveznoga osiguranja od automobilske odgovornosti.

Prihodima obveznoga zdravstvenog osiguranja više nisu obuhvaćeni i prihodi od posebnog poreza na duhanske prerađevine koji su bili prihod obveznoga zdravstvenog osiguranja od 2009. godine.

Također, umjesto dosadašnjih 4% prihoda od obveznoga osiguranja od automobilske odgovornosti društva za osiguranje sukladno izmjenama uplaćuju 5 % napla-

ćene funkcionalne premije osiguranja od obveznoga osiguranja od automobilske odgovornosti na ime troškova za zdravstvenu zaštitu koja je posljedica ozljeda prouzročenih od strane vlasnika odnosno korisnika osiguranoga motornog vozila.

Navedeni iznos predstavlja naknadu na ime troškova zdravstvene zaštite prouzročene od strane vlasnika odnosno korisnika osiguranoga motornog vozila, a bez obveze konačnog obračuna od strane HZZO-a i društava za osiguranje. Tako uplaćen iznos predstavlja konačni iznos naknade budući da se model predujmljivanja iznosa stvarne štete te obveza konačnog obračuna prema ZOZO-u kroz praksu pokazao neučinkovit i teško provediv.

S obzirom na porast broja registriranih vozača, kao i registriranih motornih vozila, na sve snažnija motorna vozila te velike brzine koje mogu postići posljedice stradalih u prometnim nesrećama su sve teže te iziskuju dugotrajno liječenje, rehabilitacije, a često je ishod i trajno korištenje ortopedskih i drugih pomagala, lijekova, ugradbenih i potrošnih materijala. Naime, od ukupnog broja teško ozlijeđenih osoba u prometnim nesrećama oko 5 % osoba ostaju trajni stopostotni invalidi, što je godišnje više od stotinjak ljudi dok 10% njih trpi trajne posljedice, a najčešće je riječ o osobama mlađe životne dobi.

S obzirom da su ZIDZOZO-om nisu obuhvaćeni svi raniji izvori prihoda obveznoga zdravstvenog osiguranja, uvedena je mogućnost da Republika Hrvatska osigura dodatna sredstva u državnom proračunu za pokriće prava iz obveznoga zdravstvenog osiguranja, sukladno potrebama i u skladu s fiskalnim mogućnostima.

Ujedno, uz ukidanje prihoda od posebnog poreza na duhanske prerađevine

• Novine u obveznom zdravstvenom osiguranju od 1. travnja 2023. godine (11. dio)

• Prekršajna odgovornost poslodavca koji ne postupi prema obračunu HZZO-a

obvezno zdravstveno osiguranje ostaje i bez prihoda od dodatnog doprinosa za zdravstveno osiguranje. Naime Zakonom o izmjenama Zakona o doprinosima¹, koji je također stupio na snagu 1. travnja 2023. godine, u potpunosti je ukinut dodatni doprinos za zdravstveno osiguranje po stopama 1% i 3% na mirovine ostvarene prema propisima o mirovinskom osiguranju Republike Hrvatske, kojim je obuhvaćeno oko milijun umirovljenika kojima se navedeni doprinos plaćao na teret sredstava državnog proračuna i oko 32.000 umirovljenika koji su sami bili obveznici plaćanja navedenog doprinosa iz mirovine.

VIII. USTROJSTVO I DJELOKRUG HZZO-a

U cilju učinkovitijeg obavljanja djelatnosti HZZO-a, djelokrug i područja rada ustrojstvenih jedinica HZZO-a, njihovi nazivi, kao i druga pitanja značajna za obavljanje poslova u HZZO-u uređuju se statutom HZZO-a, a ne zakonom.

Naime, regionalne ustrojstvene jedinice odnosno regionalni uredi trenutno imaju poseban status zbog svoje veličine, kako osiguranih osoba koje pokrivaju, tako i područja i broja radnika, a ujedno koordiniraju i rad u područnim službama radi jednoobraznog postupanja. Međutim, s obzirom na brojne nedostatke ovakvog načina ustroja, kao što su sporija komunikacija, dodatno nepotrebno administriranje, otežano rješavanje radnih zadataka te nedostatak kadrova u pojedinim ustrojstvenim jedinicama, koji utječu na kvalitetu i učinkovitost obavljanja djelatnosti HZZO-a

⁽¹⁾ Zakon o izmjenama Zakona o doprinosima („Narodne novine“, broj 33/23.)

te dostupnost ostvarivanja prava iz obveznoga i dobrovoljnoga zdravstvenog osiguranja osiguranim osobama, ponovno se uspostavljaju samo područne ustrojstvene jedinice HZZO-a.

Ustrojavanje područnih ustrojstvenih jedinica kojima bi bio utvrđen veći opseg poslova i dane veće ovlasti u provedbi obveznoga i dobrovoljnoga zdravstvenog osiguranja, a što se uređuje statutom HZZO-a, omogućit će bolju dostupnost usluge iz obveznoga i dobrovoljnoga zdravstvenog osiguranja osiguranim osobama HZZO-a, a istovremeno se očekuje kvalitetniji i učinkovitiji način poslovanja HZZO-a.

HZZO ima godinu dana od dana stupanja na snagu ZIDZOZO-a za usklađenje statuta s njegovim odredbama.

ZAKLJUČAK

Navedenim novinama koje su uvedene ZIDZOZO-om očekuje se racionalizacija troškova na ime prava iz obveznoga zdravstvenog osiguranja, a preciznijim definiranjem prava i obveza osiguranih osoba HZZO-a te drugih dionika u sustavu obveznoga zdravstvenog osiguranja, uvođenje reda u sustav.

Hoće li se postići svrha koja je bila intencija za donošenje ZIDZOZO-a, odnosno izmjena u dosadašnjoj regulativi, ne zanemarujući pri tome smanjenje prihoda obveznoga zdravstvenog osiguranja kako ZIDZOZO-om tako i Zakonom o izmjenama Zakona o doprinosima, moći će se sagledati tek kroz duži period provedbe s time da Ministarstvo zdravstva ima rok od dvije godine od dana stupanja na snagu ZIDZOZO-a za provedbu naknadne procjene njegovih učinaka.

- VII. Izvori financiranja obveznoga zdravstvenog osiguranja
- Ustrojstvo i djelokrug HZZO-a

Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje - Direkcija

Margaretska 3, 10000 ZAGREB
www.hzzo.hr

Za nakladnika: ravnatelj Lucian Vukelić, dr. med. spec.

Urednice priloga: Veronika Laušin, dr. med. spec., zamjenica ravnatelja HZZO-a
Martina Furlan, dipl. iur. i Nevenka Mirković, dipl. iur.

BESPLATNI TELEFONSKI BROJEVI

za informacije obveznog zdravstvenog osiguranja: 0800 7979
za informacije dopunskog zdravstvenog osiguranja: 0800 7989

izdvojeno

STIŽE OSMI DODATAK

Potpisom do 13. mirovine

Jedan od osam zahtjeva koji su se našli u peticiji Sindikata umirovljenika Hrvatske je i uvođenje godišnje naknade za sve umirovljenike, tzv. 13. mirovine, i to u postotku od osobne mirovine, koja bi u ovoj godini iznosila barem 25 % i rasla svake sljedeće godine, ili u vrijednosti jednog AVM-a po godini staža. Ta godišnja naknada trebala bi zamijeniti isplatu dotadašnjih šest dodataka na mirovine, koje su bili diskriminatorne prema onima koji su duže radili i uplaćivali više doprinose, pa su u slučaju da su imali mirovinu iznad postavljenog cenzusa ostajali redovito bez dodatka.

Čak je i na sjednici Nacionalnog vijeća za umirovljenike i starije osobe održanoj 29. studenog 2024. godine ministar Marin Piletić sam iznio prijedlog o godišnjoj naknadi koja bi uključila sve umirovljenike, a ovisila bi o dužini radnog staža. Predstavnici SUH-a i MUH-a su prihvatili taj prijedlog, koji je zajedno s još tri, upućen Vladi RH.

Ministar je tada spomenuo kako bi se trebali dodatno dogovoriti oko iznosa koliko bi vrijedila jedna godina staža, no ne da nije došlo do bilo kakvog dogovora, već je došlo do izbjegavanja i ignoriranja zahtjeva Sindikata umirovljenika da se održi nova sjednica Nacionalnog vijeća iako je probijen rok od dva mjeseca od posljednjeg održavanja. Nada da će se 13. godišnja naknada implementirati prije izbora definitivno je raspršena izjavom predsjednika Vlade u HRT-ovom Dnevniku 5. ožujka 2024., kad je rekao da će se umirovljenicima isplatiti još jedan dodatak, identičan onome kao za Božić, s cenzusom do 840 eura.

Dakle, neki umirovljenici će dobiti i Osmi Dodatak, a neki opet figu. Za razliku od Slovenaca, koji su se upravo izborili za 13. mirovinu u linearnom iznosu, odnosno svima jednako, ili Švicarcima, koji su se za 13. mirovinu izborili referendumom. Naš Osmi Dodatak tako je i dalje ostao čista socijala, koja ne ulazi u mirovinski prosjek, zakonski je nedefiniran, ovisi o dobroj volji ili potrebi Vlade, a ovaj put je iskorišten za izborne svrhe.

UNIA

«Viele Rentnerinnen müssen mit wenig Geld auskommen. Eine 13. AHV-Rente würde gerade uns Frauen im Alter Sicherheit geben.»

Paola Ferro, Rentnerin

13. AHV-Rente **JA**
am 3. März

Iako Sindikat umirovljenika nije protiv finansijskog pomaganja umirovljenika, treba jasno razdvojiti socijalu od mirovinskog sustava, te smo svakako protiv da Vlada po vlastitom nahođenju, bez zakonskog okvira, isplaćuje dodatke samo nekima, a ne želi sustavno riješiti problem siromaštva umirovljenika koji žive prosječno s 500 eura mjesečnih prihoda.

REUMAL
FOJNICA

Svim vjernicima
želimo sretan i
blagoslovljen
Uskrs!

SRETAN I BLAGOSLOVLJEN USKRS

OPĆINA RUGVICA,
OPĆINSKI NAČELNIK
MATO ČIČAK, dipl. Ing.

Zagrebačka

županija

Povodom najvećeg kršćanskog blagdana – Uskrsa,
svim žiteljima Zagrebačke županije
upućujemo poruke mira,
sa željom da dane koji su pred nama
provedu ispunjeni vjerom
i u zajedništvu svojih najbližih.

Neka je svima sretan i blagoslovljen Uskrs!

župan
Stjepan Kožić

Od zaborava do halucinacija

U Domu zdravlja Zagreb-Istok otvoreno je prvo Savjetovalište za demenciju u našoj zemlji krajem rujna 2023. godine. Liječnici obiteljske medicine, prvenstveno dr. med. Sanja Klajić Grotić i ravnatelj Doma zdravlja Zagreb-Istok, dr. med. Jurica Kravaršćan, prepoznali su potrebu za savjetovalištem toga tipa, pripremili projekt i svu potrebnu dokumentaciju te se prijavili na natječaj koji je raspisao Grad Zagreb. Na obostrano zadovoljstvo zaživjelo je Savjetovalište, a čiji rad financira Grad Zagreb u potpunosti.

Budući da je demencija u porastu i sve češće pogađa građane starije dobi, Savjetovalište je spasonosno rješenje za konkretnu pomoć, otkrivanje najranijih simptoma demencije i upućivanje oboljelih na daljnje liječenje. „Demencija je u porastu, puno više nego prije. Gotovo sve obitelji koje poznajem, imaju barem jednog odoljelog od demencije. To je zbilja enormno“, rekla nam je stručna savjetnica Jasna Badžak, neurologinja u Savjetovalištu. U Republici Hrvatskoj se bilježi oko 90.000 oboljelih od nekog oblika demencije. Voditeljica Savjetovališta Sanja Klajić Grotić, dr.med., vrlo dobro poznaje lice i naličje demencije, kao liječnica i kao njegovateljica vlastite dementne majke, dakle njezino je iskustvo sveobuhvatno i kao takva je zasigurno mjerodavna, profesionalna i empatična u pristupu oboljelima od demencije.

Deset posto potencijalnih žrtava

Što se više o demenciji govori i piše, što je prepoznatljivija, time njezina stigma jače blijedi. Dakle, kad čujemo riječ demencija ili kad čujemo da je netko obolio od demencije, što to točno znači? Demencija je skup simptoma kao što su zaboravljivost, gubitak koncentracije, vremenska i prostorna dezorijentacija, promjene osobnosti i raspoloženja poput depresije, nemira ili agresivnosti. Alzheimerova bolest je kronična progresivna bolest mozga i najčešći je uzrok demencije.

U više od 70 posto slučajeva riječ je o Alzheimerovoj demenciji. Medicinska dijagnostika detektira više vrsta demencije, Alzheimerovu, Parkinsonovu, Lewy body, frontotemporalnu demenciju i mnoge druge oblike. Spomenimo i to da deset posto ljudi starijih od 65 godina oboli od te bolesti. Od postavljanja dijagnoze do smrtnog ishoda prođe uglavnom od osam do jedanaest godina. Bolest ima tri faze: ranu, srednju i kasnu.

Osobe sklone obolijevanju od demencije su osobe starije od 65 godina, i to češće žene; čak dvije trećine oboljelih su žene! Osim neuroloških bolesti, do demencije mogu dovesti i infektivne bolesti, npr. encefalitis, endokrini poremećaji i organske

promjene u mozgu poput tumora. Progresija bolesti je individualna, bitno je da osoba što prije posjeti liječnika kako bi u što ranijoj fazi počela uzimati antidementiv i biti pod terapijskom kontrolom.

Epidemija Alzheimerera

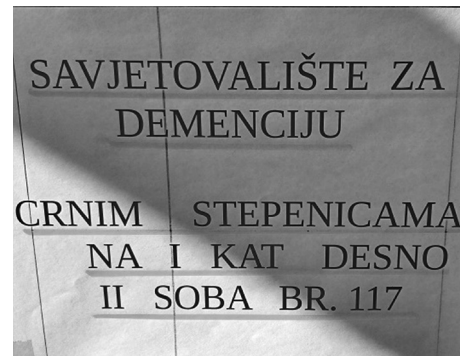
Antidementivi su sigurni lijekovi s eventualnim neznatnim nuspojavama. Oni ne liječe bolest, ali usporavaju njezin razvoj i oboljeloj osobi produžuju pet, šest, a nekome i više godina dobrog, odnosno relativno dobrog kognitivnog funkcioniranja.

Primjerice, 82-godišnju Zagrepčanku koja ima mješovit oblik demencije (kombinaciju Alzheimerove i vaskularne demencije), određeni antidementiv je održavao da bude u prvoj fazi bolesti punih šest godina. Pacijentica je imala osjećaj kao da je podvojena, na obiteljskim fotografijama nije prepoznavala članove svoje obitelji i na kraju joj je kći postala skrbnica. U ranoj ili prvoj fazi oboljeli od demencije još uvijek su svjesni da imaju kratkotrajne bljeskove prostorne i vremenske dezorijentiranosti. Potrebna im je pomoć njihovih najbližih da ih podsjećaju koji je dan u tjednu, da zaokružuju aktivnosti u kalendaru, da se pridržavaju podsjetnika, treba im ponavljati imena prijatelja i poznanika, govoriti im o aktualnim događajima i tako ih što duže zadržavati u ovoj stvarnosti. Bitno je da se ne povlače u sebe, da se pridržavaju naučene rutine u svojim domovima, a kad izađu u šetnju da imaju uz sebe blokić u kojemu piše njihovo ime i prezime, adresa stanovanja te da im je skiciran put do kuće u kvartu u kojem stanuju.

U prvoj fazi oboljeli mogu samostalno funkcionirati uz određenu kontrolu, a u drugoj fazi postaju ovisni o drugoj osobi ili skrbniku. Također, u drugoj fazi kad se kod nekih ljudi razviju psihoze, psihijatar ima važnu ulogu u daljnjem liječenju oboljele dementne osobe. Različiti su čimbenici rizika koji dovode do demencije, a to su debljina, dijabetes, pušenje, trauma glave, nedovoljna fizička aktivnost, nedostatak socijalnih kontakata, oslabljen sluh.

Pamte sve pjesme

Muzikoterapija pomaže oboljelima u svim fazama bolesti. Glazba je izvanredan pokretač, potiče izlučivanje neurotransmitera u mozgu te se preporuča slušanje glazbe po cijeli dan. Uključen radio prijemnik u domu oboljelih jedan je od njihovih najboljih prijatelja. Zanimljiv primjer su korisnici jednog doma za starije osobe u Velikoj Britaniji, odnosno članovi mješovitog pjevačkog zbora u tom domu, sastavljenom od zdravih članova obitelji i oboljelih od demencije, i to u drugoj fazi bolesti. Oboljeli bi zaboravljali imena

svojoj unučadi, ali nikad nisu zaboravili niti jednu riječ pjesama koje su pjevali i voljeli, osobito onih koje su rado pamtili iz svoje rane mladosti.

Rad u Savjetovalištu za demenciju pokazao je da 50 posto ljudi koji dolaze u Savjetovalište imaju rane simptome demencije, a preostalih 50 posto ima dijagnosticiranu demenciju. Jednostavan test, Mini-Cog test, za otkrivanje demencije može se izvesti u ambulantom obiteljske medicine, traje pet minuta i sastoji se u ponavljanju tri riječi odabranih predmeta i crtanju sata. Naizgled jednostavan zadatak crtanja sata s brojkama i kazaljka koje pokazuju određeno vrijeme vrlo brzo otkrije nečiju „pogubljenost“. U ovakvim situacijama odmah se kreće u dijagnostičku obradu te upućuje pacijenta u neurološku ambulantu za demencije. Neurolog postavlja dijagnozu i daje preporuku za uzimanje antidementiva koji su, nažalost, u RH na dopunskoj B listi, što znači da HZZO pokriva dio iznosa cijene lijeka, a jedan dio, tj. razliku do pune cijene plaća osigurana osoba sama.

Zagrebačko savjetovalište za demenciju u Ivanićgradskoj 38 radi jedan dan u tjednu, utorkom od 15 do 19 sati. Potrebno je najaviti se telefonom (01/2305 690) ili e-mailom (demencija@dzz-istok.hr), primaju narudžbe tri do četiri tjedna unaprijed, otvoreno je za sve građane, besplatno i nije potrebna zdravstvena uputnica. Voditeljica Savjetovališta Sanja Klajić Grotić, dr.med. i njezina kolegica Jasna Badžak, neurologinja KB Dubrava, dvije su stručnjakinje, izuzetno profesionalne i ljubazne, ne nose bijelu liječničku katu, brišu barijeru pacijent-liječnik, stoje na raspolaganju sa svojim stručnim znanjem. Primaju korisnike na individualno i grupno savjetovanje, potencijalno oboljele, oboljele od demencije te njihove članove obitelji, skrbnike i pratnju.

VELIKA GORICA

Interes o ugovorima o uzdržavanju

Dana 4. ožujka 2024. godine u prostorijama Turističke zajednice Velike Gorice održana je peta, a u 2024. godini prva radionica u sklopu projekta Sindikata umirovljenika Hrvatske u suradnji s Ministarstvom pravosuđa i uprave „Pravni savjeti za starije osobe – pomicanje granica“. Radionicu su pred 27 starijih osoba održale izvoditeljice projekta, voditeljica Pravnog savjetovišta SUH-a Štefica Salaj te pravničica Nevenka Trbović, koje su informirale okupljene kako da zaštite i ostvare prava iz mirovinskog sustava i sustava socijalne skrbi.

Nakon uvodnog dijela predavanja, sudionici radionice mogli su se detaljno informirati o različitim pravnim dokumentima vezanim za nasljeđivanje, o ugovorima o doživotnom i dosmrtnom uzdržavanju, pisanju oporuka, sastavljanju ugovora o darovanju. Također, bilo je riječi i o nacionalnoj naknadi za starije osobe i izmjenama koje su stupile na snagu početkom 2024. godine. Ta naknada trenutno iznosi 150 eura, isplaćuje se poštom, na teret državnog proračuna. Iznos naknade se usklađuje jednom u godini i to 1. siječnja.

Pravnice su upoznale okupljene i o SUH-ovim zahtjevima za umirovljenike i starije osobe. Zahtjevi su usmjereni prema uvođenju stalne godišnje naknade (tzv. 13. mirovine), promjeni usklađivanja mirovina, ukidanju penalizacije za prijevremene umirovljenike s ispunjavanjem uvjeta za starosnu mirovinu, ponovno uvođenje minimalne mirovine, ukidanje poreza na mirovine za one koji imaju godišnje prihode do 25.000 eura, povećanje poreznog osobnog odbitka na 665 eura, jer sadašnje iznosi tek 560 eura. Prisutnima je također predstavljena Peticija SUH-a za veće mirovine.

Pitanja koja su sudionici uputili uglavnom su se odnosila na rješavanje imovinskih pitanja unutar obitelji, nasljeđivanje izvanbračnog druga, ugovore između bračnih drugova, pisanje oporuka, što i kako s izvanknjižnim vlasništvom. Iskazan je i veliki interes sudionika o novostima u sastavljanju i razlikama između ugovora o doživotnom i ugovora o dosmrtnom

uzdržavanju. Sudionici su na kraju radionice ispunili evaluacijske listiće te su s visokom ocjenom 4,9 ocijenili sadržaj predavanja i izlaganje predavačica.

Nakon radionice uslijedilo je opuštanje u neformalnom druženju u kojem nije manjkalo pozitivnih pa čak i duhovitih nota i prijateljskog čavrljanja o svemu i svačemu.

I.K./M.F.

REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo pravosuđa i
uprave

Projekt „Pravni savjeti za starije osobe – pomicanje granica“ financiran je sredstvima Ministarstva pravosuđa i uprave.

PRAVNIH SAVJETA NIKAD DOSTA Pripazite što i kako potpisujete

Dana 29. veljače 2024. godine u Domu za starije osobe Ksaver, u organizaciji Sindikata umirovljenika Hrvatske održano je predavanje pod naslovom Nasljeđivanje, oporuke i ugovori o uzdržavanju. Predavanje je održala voditeljica Pravnog savjetovišta SUH-a Štefica Salaj. U uvodnom dijelu predavanja bilo je riječi o tome koliko je bitno prije sklapanja ugovora, pisanja oporuke i prije svih drugih raspolaganja točno utvrditi svrhu i cilj tog posla kako bi se pravilno i za tu svrhu sastavio određeni pravni dokument i kako bi se mogao provesti. Preporuka je da se nikada ne radi prema tuđem primjeru već da se svakom ugovoru pristupa zasebno i temeljito jer je to način da se valjano zaštite obje strane potpisnicima pravnog dokumenta.

Salaj je posebno naglasila kako treba biti oprezan i imati na umu razliku između ugovora o doživotnom uzdržavanju i ugovora o dosmrtnom uzdržavanju, dodavši i da su navedeni

ugovori promijenili naziv kako bi odmah pokazali samu bit tih ugovora. Ugovor o doživotnom uzdržavanju znači da će onaj tko skrbi o starijoj osobi njezinu imovinu dobiti nakon smrti te uzdržavane osobe, a dosmrtno uzdržavanje podrazumijeva da se uzdržavatelj trenutačno, čim je ugovor o uzdržavanju potpisan, upisuje kao vlasnik na imovinu primatelja usluge, odnosno starije osobe.

Po završetku predavanja sudionici su pitali što činiti kad se ne poštuju ugovori o uzdržavanju, zatim o krivotvorenim oporukama, nesređenim vlasničkim udjelima, formuliranju Ugovora o diobi suvlasničke zajednice itd.

M.F.

Akcijski plan za peticiju

Povjereništvo SUH Zagreb je na sastanku održanom 4. ožujka 2024. godine s predsjednicima zagrebačkih podružnica razgovaralo o organizaciji i načinu prikupljanja potpisa za peticiju „Veće mirovine odmah“. Na sastanku je, na kojem je sudjelovala i predsjednica SUH-a Jasne A. Petrović, dogovoreno da će zagrebačke podružnice organizirati prikupljanje potpisa u svojim gradskim četvrtima na način da odaberu najfrekventnije punktove poput tržnica, tramvajskih okretišta, velikih trgovačkih centara, a i na svojim druženjima. Svaka podružnica će obavijestiti članove i građane putem plakata, društvenih mreža, obavijesti u mjesnim odborima kada i gdje će se prikupljati potpisi u njihovoj gradskoj četvrti.

Povjereništvo je predstavnicima podružnica podijelilo plakate, letke i potpisne liste, a dogovoreno je i tjedno izvješćivanje SUH-u o prikupljenim potpisima. Istaknuto je i da se peticija potpisuje samo jedanput, bilo online ili osobno u gradskim četvrtima, dok se u Radničkom domu, Trg kralja Petra Krešimira IV/br. 2 može potpisati svaki radni dan od 8-18 sati u prizemlju zgrade.

Vesna Bečić

PEŠČENICA Druženje uz glazbu

U subotu 2. ožujka 2024. bilo je veselo u prostorijama Podružnice SUH-a Peščenica iz Zagreba. Naime, organizirano je druženje uz glazbu i ples. Osim odlične zabave, svi sudionici tuluma mogli su uživati i u izložbi radova vrijednih ruku članica koje jednom tjedno se okupljaju na kreativnim radionicama. Pa su tako prisutni mogli vidjeti prigodne ukrase za nadolazeći blagdan Uskrsa, oslikana jaja, crteže pilića na raznim predmetima, kutijama, čašama

M.N.

VELIKA GORICA Maškare u Moslavini

U fašničko vrijeme u veljači, članovi Podružnice SUH-a iz Velike Gorice ove su godine napravili iskorak i proslavili maškare u Podgariću u Moslavini, u poznatoj Vili Garić. Stotinjak veselih članova u dva autobusa otisnulo se iz Velike Gorice u Moslavinu. Nadomak srednjovjekovne utvrde Garić grada, u prekrasnom prirodnom okruženju, slavilo se i veselilo.

„Veselili smo se maksimalno, kao i uvijek, jer mi se uvijek veselo družimo. S nama nema i ne može biti drugačije“, kazao je Stjepan Milobara, predsjednik te podružnice.nmž

M.F.

SUH DUGO SELO Dan zaljubljenih

Članovi Udruge Sindikata umirovljenika u Dugom Selu još su jednom pokazali da se rado okupljaju o nekom prazniku i blagdanu. Tako su i ove godine proslavili Valentinovo (14. veljače), slaveći ljubav i zaljubljenost. Uživalo se u pjesmi, glazbi i plesu, a nije nedostajalo ni prisjećanja na neke ljubavi iz prošlih vremena.

Premda je sjećanje na mladenačke ljubavi bitno i nerijetko mnogima drago, umirovljenici u Dugom Selu itekako su svojom proslavom pokazali kako je lijepo biti radostan u zreloj dobi, vječno zaljubljen u život.

M.F.

SAMOBOR Norenje na Fašniku

Dvadesetak članova Udruge SUH-a Samobor sudjelovalo je na Samoborskom fašniku, jednoj od najstarijih pokladnih svečanosti u Lijepoj našoj. Tema ovogodišnjeg Fašnika bila je „Od mamuta do robota“, a da najstarije snage koje su sudjelovale u fašničkoj povorci nisu šala, govori činjenica da su upravo oni osvojili drugo mjesto za grupne maske. U grupi veselih samoborskih umirovljenika pod maskama bio je i najstariji član podružnice kojemu je 89 godina tek.

Na 198. Samoborskom Fašniku sudjelovalo je preko tri tisuće maskiranih ljudi. Zli duhovi su obredno protjerani na Fašniku, a dobri duh ostao je vladati u samoborskoj podružnici SUH-a. Isti taj dobar duh zaslužan je i za neumorno kretanje članova podružnice. Naime, tri dana u tjednu, ponedjeljkom, srijedom i petkom, samoborski umirovljenici hodaju na nordijski način sa štapovima. A kad odlože štapove onda se redovito počaste druženjem uz šalicu tople kave.

Melita Funda

LABIN

aktivnosti

Industrijska baština

muški član nije radio u rudniku. Povod ovoj šetnji bio je Dan rudara koji se obilježava 2. ožujka. Šetnja je uključila razgledavanje stana Kovarske kuće Arsia, gledanje dokumentarnog filma o rudarima i rudarenju, a najzbudljiviji dio bio je posjet rudniku pod radnom opremom.

Ono što zasigurno nikoga nije ostavilo ravnodušnim u prostoru rudnika je prisjećanje na radnike koji su upravo na tom mjestu osta-

vili svoje živote. Spomenimo da se 1940. godine zbila velika tragedija u rudniku kad je poginulo čak 185 ljudi.

Da bi unijeli svježinu i boju u svoje aktivnosti, nakon posjeta rudniku, članovi SUH-a Labin odlučili su se za izlet u susjednu Italiju, gdje su 2. ožujka posjetili Sajam cvijeća Ortogiardino. Riječ je o jednoj od najvažnijih talijanskih manifestacija koja privlači ljubitelje vrtlarstva, a održava se u gradu Pordenone u sjevernoj Italiji. **E.M.**

FAŽANA Novo staro vodstvo

U podružnici SUH-a Fažana 26. veljače 2024. održana je Izborna skupština na kojoj je izabrano i novo vodstvo podružnice. Skupštini su prisustvovali i uvaženi gosti, među njima i načelnik općine Fažana Radomir Korać, predsjednica MUH-a Fažana Milena Pajković Rudan, koji su također uputili prigodne riječi okupljenima, a Korać je najavio i izgradnju doma za starije u Fažani, u kojem će se osigurati i dnevni boravak za starije Fažance.

Jednoglasno su usvojeni podneseni izvještaji za 2023. godinu i usvojeni prijedlozi planova za 2024. godinu. Za predsjednika podružnice ponovno je izabran Timotej Pejin, a za njegovu zamjenicu Mirjana Radišić Ružić, te još pet članova predsjedništva. Na skupštini je istaknuta i odlična suradnja s općinom Fažana, jer bez njezine financijske i druge pomoći bi bilo teško raditi i realizirati programe.

Poslije skupštine uslijedio je domjenak, a u subotu 2. ožujka članovi su posjetili sajam cvijeća u talijanskom Pordenoneu, a

povodom proslave Dana žena. Dva dana kasnije, skupina od 44 člana je otišla na desetodnevni boravak i rehabilitaciju u lječilište Lipik. **T.P.**

SIKIREVCI Proslavili Međunarodni dan žena

Udružene snage podružnica SUH-a Sikirevci, Garčina, i Bukovlja proslavili su nadolazeći Međunarodni dan žena u subotu 2. ožujka 2024. godine. Mjesto proslave bila je Općinska sala u Bukovljanima u kojoj se okupilo preko tristo članova, ali i potencijalnih članova, kako bi uz glazbu, ples, ugodno druženje i ukusne zalogaje proslavili ovaj bitan praznik. Proslavi je prisustvovala

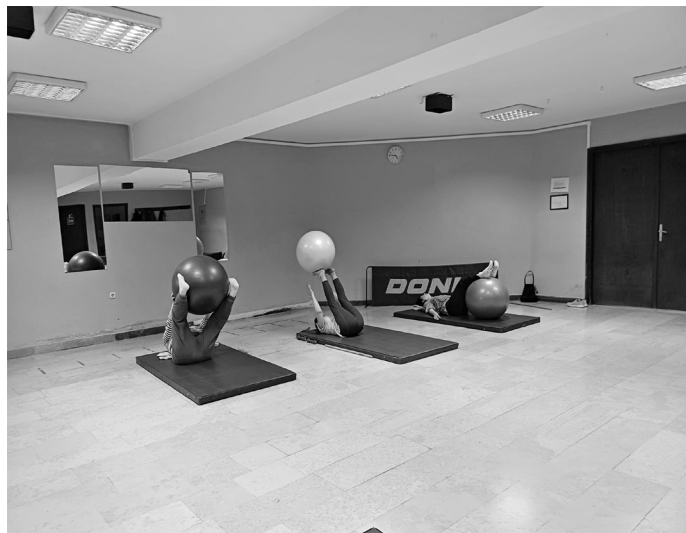
i Kata Kolarić, predsjednica ŽP SUH-a Brodsko-posavske županije.

Premda je svaki povod za druženje i veselje više nego dobrodošao, ne treba zaboraviti da je u fokusu Međunarodnog dana žena bila i ostala borba za ravnopravnost i jednakost žena u društvu. **M.F.**

DONJI MIHOLJAC Gimnastikom do zdravlja

Članice i članovi SUH-a Donji Miholjac aktivno koriste program vježbanja. Sastaju se dva puta u tjednu, ponedjeljkom i četvrtkom od 16 sati, radi zajedničke gimnastike. Redovita tjelovježba potrebna je svim uzrastima, pa tako i osobama starije životne dobi. Tako zvana korektivna gimnastika podrazumijeva program sportske rekreacije koji je optimalan za osobe treće dobi.

To su shvatile i članice koje kombiniraju različite vježbe, čime povećavaju tjelesnu fleksibilnost, poboljšavaju si cirkulaciju, koordinaciju i ravnotežu, smanjuju mišićnu napetost, te povećavaju mišićnu snagu. SUH-ovke su pre-zadovoljne i doista se osjećaju sjajno nakon svakog vježbanja. **M.F.**

Križobolja se liječi aktivno

Velik broj ljudi pati od bolova u donjem dijelu leđa, tj. križima. Svake godine jedan dio njih odlučuje se za operativni zahvat u nadi da će se izliječiti ili barem smanjiti neugodne bolove. Svi se stručnjaci slažu da naš, sve više sjedilački način života smanjuje sposobnost da se koliko-toliko odupremo pritisku tijela na kosti i druge potporne strukture u leđima. Spomenuti neispravan način života slabi potporne mišiće koji pomažu leđima da se drže u uspravnom položaju.

Dakle, u većini slučajeva uzrok bolova u leđima i križima je u pritisku na mišiće i ligamente koji okružuju kičmeni stub ili je uzrok u takozvanoj diskus herniji (oštećenja diska). Naravno, postoji čitava lista i drugih mogućih, ali rjeđih uzroka. Kao što su bolesti trbušnih organa, rak, upala zglobova (artritis), osteoporozna (šupljikavost kostiju zbog hormonalnih ili starnosnih promjena), različite infekcije itd.

Između kralježaka nalaze se hrskavični jastučići, pločice ili diskovi. Sa starenjem diskovi postaju tanji i degeneriraju. Degeneracija obično uzrokuje uglavnom blage, povremene križobolje i ukočenost. Međutim, bitno značajniji uzrok oštećenih bolnih diskova rezultira nakon iskliznuća diska/pločice, što se može dogoditi kod naglog, nespretnog pokreta leđa, to jest križa. Tako iskliznuti disk pritisne najbliži živac koji izlazi iz kičmene moždine i izazove jaku bol što se proširi uzduž noge.

Ovdje je navedeno nekoliko važnih preporuka koje mogu pomoći u sprječavanju križobolje:

1. Tjelovježba

Vježbanje općenito jača tjelesne mišiće, istovremeno pomaže i leđima. Većina specifičnih vježbi za leđa uključuje i

jačanje trbušnih mišića, kako bismo potpomogli "prednju liniju" zaštite od opuštenih, neuspravnih leđa. Preporučuju se različiti programi tjelovježbi i veći dio njih je djelotvoran ako ih se redovno radi. Jedna od najboljih vježbi, ako je osoba može podnijeti, je ona kad se leži na leđima, sa savinutim koljenima, pa se gornji dio tijela podiže i spušta ("trbušnjaci").

2. Naučiti ispravno podizati teret i sagibati se. Sagibanje i podizanje tereta s ispruženim koljenima je loše za leđa. Umjesto toga, sagibanje i podizanje tereta treba obavljati sa savinutim koljenima. Teži teret treba držati što je bliže moguće uz tijelo.

3. Održavati ispravan položaj tijela. Leđa valja držati uspravno. I položaj kod spavanja je također važan - a to znači da je najbolje izbjegavati spavanje na trbuhu i umjesto toga spavati na boku ili na leđima. Čvrst, ali ne pretvrd madrac je također od pomoći. Konačno, izbjegavati cipele s visokom petom jer su loše za leđa.

4. Skidanje prekomjerne tjelesne težine. Izgleda da je to odgovor za sve, ali logika jasno ukazuje da prekomjerna tjelesna težina (naročito naslage koje se "prelijevaju" preko remena hlača!) predstavlja dodatni napor za leđa. Gorenavedene mjere neće spriječiti sve nezgode s leđima i križima, ali će sigurno pomoći mnogim osobama u sprječavanju daljnjih napada bolova u leđima i križima, a možda će pomoći da izbjegnju kiruršku intervenciju.

dr. Ivo Belan

ZAŠTITA OD PADOVA

Dijelili besplatne papuče

Gradsko vijeće Southenda, grada smještenog u grofoviji Essex na jugoistoku Engleske, odlučilo je zaštititi starije stanovništvo od padova i ozljeda koje se događaju kod nošenja ugaženih starih papuča. Vijeće je krenulo od općepoznate činjenice da pri nošenju starih papuča dolazi do spoticanja i padova, što vrlo lako može završiti i s ozbiljnim ozljedama i hospitalizacijom, a što u konačnici dovodi do gubitka samopouzdanja i oslabljenog osjećaja samostalnosti. Stoga Vijeće nije gubilo vrijeme i pokrenulo je akciju dijeljenja besplatnih papuča za starije ljude.

Akcija je pokrenuta u studenom 2023. godine, a provedena je na način da se u knjižnicama širom grada moglo donijeti stari par iznošenih papuča i zamijeniti ga za novi, besplatni par. Preko tristo građana odazvalo se akciji. Osim u studenome, akcija se nastavila i u siječnju i veljači 2024. godine. U razmjeni staro za novo, stavljen je naglasak da pri odabiru kvalitetnog para papuča treba imati na umu da papuče ne smiju imati robusne potplate koje su nerijetko krive za posrtanje i nesiguran korak.

"Jedan od čimbenika povezanih s prevencijom padova je nošenje dobrih papuča", rekao je vijećnik James Moyies, inače zadužen za javno zdravlje i socijalnu skrb, te je zaključio da je kvalitetan i udoban par papuča ključan za zdravlje i sigurno kretanje slabijih i starijih stanovnika.

M. Funda

Penzija kao kutija izgubljenih snova

Među nama su tisuće žena i muškaraca koji žive u strahu kako preživjeti sa svojim malim mirovinama. Oni su tu među nama, susrećemo ih svakodnevno. Osjećaju se poniženo, jer su godinama pošteno radili i gradili ovu državu. Prema nekim istraživanjima, umirovljenici su, uz samohrane roditelje, skupina u najvećem riziku od siromaštva i socijalne isključenosti u Hrvatskoj. Posebno su u teškoj situaciji samci, udovice i udovci, a pogotovo oni koji su oduvijek živjeli sami. Kada sam se, prije nekoliko dana, slučajno našla u jednoj manjoj grupi umirovljenika potaknula sam razgovor o Peticiji SUH-a za povećanje mirovina i protiv siromaštva. Svi su izjavili da će staviti svoj potpis, unatoč tomu što se boje da će se, oni koji odlučuju, oglušiti na zahtjeve umirovljenika.

„Ma, hoću, potpisat ću, ali koja korist od toga. Da si netko obriše rit s njom“, ljuta je gospođa Katica i kaže da bi trebalo izaći na ulicu. Njezin susjed Branko na to je dodao da „Od milion penzića valjda bi se moglo organizirati bar 10 tisuća. Ali nažalost razjedinjeni smo između više udruga i stranaka.“

Umirovljenica Veronika sa suzama u očima priča kako je prije tjedan dana njezinom najmlađem unuku bio rođendan, a ona mu je jedino mogla kupiti čokoladu, to čokoladu koja sada ima manje od 100 grama, a skuplja je nego li kada je težila točno 100 grama. Kaže da se unuk zahvalio i rekao; „Bako nisi trebala trošiti,“ a ona je zaplakala i sjetila se kako je dok je radila, mogla svojoj djeci kupiti pristojan poklon. Zato će, prije svega zbog svoje djece staviti potpis na Peticiju SUH-upravo u činjenici, da su odlaskom u mirovinu mnogi umirovljenici prisiljeni svakodnevno se boriti za preživljavanje, krije se jedan od glavnih krivaca zašto je većina umirovljenika svakim danom sve siromašnija, jer odlaskom u mirovinu dobili smo samo trećinu od naše prosječne plaće.

Sramotno je da je Hrvatska na dnu u odnosu na države u našem okruženju. Dok kod nas mirovina u odnosu na prosječnu plaću iznosi oko 38 % u Sloveniji

je taj blizu 60 %, u Crnoj Gori 58 %, Srbiji 48 %, Sjevernoj Makedoniji i Kosovu 47 %, a u susjednoj Bosni i Hercegovini 43 %. A prije 1990. godine u svim je ovim državama mirovina iznosila oko 85 % prosječne plaće! Umirovljenica Marica, sa svojih 66 godina, pomaže bivšoj kolegici u radioni, za manje krojačke popravke, i ogorčeno kaže: „Ja nisam pokrala državu, nego je ona pokrala mene! Jako me smeta što mi je oduzela radno mjesto i uništila tekstilnu tvornicu u kojoj sam radila, pa sam u najboljim godinama ostala bez posla. Završila sam na burzi i potom u prijevremenoj mirovini.“

Kažu da nijedan čovjek nije otok, no ipak mnogi ljudi idu kroz život upravo tako, poput otoka. Ako vas ne zanimaju problemi drugih, ni drugi se neće zanimati za vas. Vi stvarate oko sebe zamišljeni zid. Ne možete preći pokazivanjem zanimanja za druge. Ako vam se u početku čini da vam to ne uspijeva, morate pokazivati zanimanje za druge, odnosno, učiniti nešto za druge i to s entuzijazmom. Pokušajte i vidjet ćete! Zato svi ovi koju odlučuju o sudbini većinske skupine stanovnika umirovljenicima, trebaju pokušati bar jedan mjesec živjeti s toliko eura koliko iznosi prosječna, odnosno najniža mirovina.

Većina će umirovljenika, s mirovinama koje primaju, još više osiromašiti. To su ljudi koji su čitav život pošteno radili. Više od polovine mirovine im ode na režije, a s ostatkom nastoje preživjeti. I onda se događa, da zbog nemogućnosti da plate neke od režija, dobivaju ovrhe tu su opet zadnje rupe na svirali, jer država pogoduje bankama i raznim agencijama. A da su imali normalnu mirovinu, dostojnu za život, ti umirovljenici ne bi pali u dužničko ropstvo. „Na velika se zvona piše kako ćemo dobiti uvećane mirovine s isplatom u travnju, a na kraju se to, za većinu umirovljenika, svodi na tek nekoliko eura. Cijena kruha je za sve ista“, kaže gospodin Ante, a njegov kum Edo dodaje, da usklađivanje mirovina nije u skladu sa stvarnim troškovima života. Činjenica je

da je kvaliteta života u Hrvatskoj za većinu stanovnika u odnosu na ostale zemlje EU pri samome dnu. Opala je kupovna moć zbog niskih plaća i mirovina te i visokih cijena koje su na razini razvijenih europskih zemalja, a u kojima su i plaće i mirovine znatno veće nego što su kod nas. Nakon što sam se pozdravila s razočaranom skupinom umirovljenika, sjetila sam se kako su mi nekada stariji ljudi govorili da nije bitno što radiš, već gdje i s kim radiš.

Sjetila sam se i nepravde koju sam i sama doživjela u svojoj bivšoj radnoj sredini. Zapošljavali su se po rodbinskim vezama i unatoč neodgovarajućoj naobrazbi, dobili dobro plaćene poslove. Danas neki od njih imaju i solidne mirovine. U razmišljanju o nepravdi i stresu iz bliske prošlosti, prekinuo me susret sa susjedom Marijom. Kaže mi da je nakon dugo vremena odlučila poći kod frizerke na obično šišanje i dodaje: „Ne sjećam se kada sam posljednji put bila kod frizerke, da me bar ošiša. Povremeno bi mi unuka skratila kosu u dužini. Sada sam sama oprala kosu u stanu, više se ne farbam, pa se nadam da me neće puno koštati frizerska usluga. A nekada sam išla svaki tjedan na frizuru!“

Mnogi kažu da bi dostojanstven život svim stanovnicima trebala omogućiti država i da to piše u Ustavu RH! Dok pišem ovaj tekst, slušam na vijestima kako su u Švicarskoj na referendumu glasali za uvođenje 13. mirovine, i da je 58 posto birača bilo ZA. Nadam se da će se i kod nas izglasati ta 13. mirovina.

Odlazak u mirovinu trenutak je kad treba pogledati unatrag i sjetiti se svakoga propuštenog sna. A onda kada odete u mirovinu ne biste smjeli doživjeti šok, jer će vam se primanja tri puta umanjiti. Zato se, svi zajedno, moramo boriti da se ispravi nepravda prema ljudima treće životne dobi. I kao što kažu mnogi umirovljenici, s mirovinama koje nisu dovoljne za normalan i dostojanstven život: „Tražimo samo ono što smo davno zaradili i godinama izdvajali za državni proračun!“ Odlazak u mirovinu ne bi smio biti kazna!

Drenka Gaković

„Tražimo samo ono što smo davno zaradili i godinama izdvajali za državni proračun! Odlazak u mirovinu ne bi smio biti kazna!“

35 godina dobivala krivu mirovinu

Pitanje: Koji je postupak ako je osoba već dugo u mirovini (35 godina) i naknadno je ustanovila da joj nije obračunat beneficirani radni staž za one godine kada je radila na takvom radnom mjestu u bolnici, gdje se 12 mjeseci priznavalo kao 15 mjeseci. Njezinim kolegama na istom radnom mjestu to je bilo priznato. Što sada mogu učiniti? (**Z.L., Ilok**)

Odgovor: Postupci za mirovinska prava su upravni postupci i vode se sukladno Zakonu o općem upravnom postupku. U redovnom postupku stranka koja nije zadovoljna nekim rješenjem, dakle ovdje rješenjem o mirovini, može se redovno žaliti u roku za žalbu. Poslije toga može upotrebljavati i ostale redovne pravne lijekove za pobijanje donesenih rješenja, ali uvijek u zakonskom roku. S obzirom da je prošlo jako dugo od donošenja rješenja o mirovini, ovdje se može razmatrati samo to da li ima uvjeta za izvanredne pravne lijekove. U odredbama članaka 123. do 132. tog Zakona propisani su uvjeti za obnovu, poništavanje i ukidanje rješenja kojima je završen upravni postupak za neko pravo, tzv. izvanredni pravni lijekovi.

Dakle, kada je postupak završen moguće je stvar ponovo pokrenuti na taj način, ali u određenim rokovima i zbog određenih razloga, dakle ne uvijek. Budući je prošlo 35 godina od donošenja rješenja, najvjerojatnije nemate ni uvjeta za ponovno pokretanje postupka ulaganjem izvanrednih pravnih lijekova. Ukoliko ćete formalno zatražiti na ponovnom razmatranju Vašeg predmeta tada će Vam biti potrebna stručna pomoć odvjetnika koji će zatražiti Vaš spis iz arhiva i proučiti sve okolnosti u postupku i mogućnosti nekog novog postupka.

Imovina u izvanbračnoj zajednici

Pitanje: Živim u izvanbračnoj zajednici u stanu koji je upisan na supruga. Imam njegovu pisanu izjavu u kojoj priznaje da sam vlasnica polovice stana. Ja bih se željela upisati u vlasnički list i poslije oporučno ostaviti to nasljednicima. Što moram učiniti da se uknjižim? (**A.B., Popovača**)

Odgovor: Ukoliko živite u izvanbračnoj zajednici sukladno propisima Obiteljskog zakona, i ukoliko se radi o zajedničkoj imovini stečenoj za vrijeme trajanja te zajednice, tada su Vaša prava jednaka pravima bračnih drugova u pogledu bračne stečevine. Sukladno tome imate mogućnost da Vam izvanbračni suprug prizna pravo suvlasništva ugovorom ili posebnom izjavom koja mora biti ovjerena kod javnog bilježnika, pa provjerite je li izjava o kojoj pišete odgovara takvim uvjetima. Prijedlog za uknjižbi Vašeg suvlasništva u zemljišnoj knjizi morate zajednički podnijeti zemljišnoknjižnom sudu i priložiti tu izjavu. Podsjećamo da je sukladno Obiteljskom zakonu izvanbračna zajednica – zajednica života neoženjenog muškarca i neudate žene, koja je trajala najmanje 3 godine (ili manje ako je u njoj rođeno zajedničko dijete).

Porez na darovanje između sestara

Pitanje: Sa sestrom sam suvlasnica stana nakon smrti majke. Željela bih joj darovati svoju polovicu stana. Da li mora platiti porez ili smo oslobođeni poreza? (**B.M., Karlovac**)

Odgovor: Ugovori o darovanju nekretnina sklopljeni između sestara predstavljaju promet nekretnina na koji se plaća porez. Niste oslobođeni plaćanja poreza na promet nekretnina.

Međutim, postoje neka iznimna porezna rješenja i razlozi za oslobođenje od poreza (pitanje stjecanja prve nekretnine za stanovanje i slično), pa bi vam savjetovali da se raspitate kod Porezne uprave u vezi iznimaka, kako bi imali potpunu informaciju.

Kćer mi ne dopušta napisati oporuku

Pitanje: Želio bih napisati oporuku da pravedno podijelim svoju imovinu. Neku djecu sam već darovao i mislim da oporukom trebam i onima drugima ostaviti imovinu na jednak način. Međutim, moja kćer se jako protivi tome da napišem oporuku. Misli da nema potrebe i da će se sve riješiti u ostavini. Smatra da poslije moje smrti svi trebaju dobiti sve na jednake dijelove. Posebno mislim na nekretnine. Imam li pravo napisati oporuku kako ja mislim i želim? (**C.A., Vrgorac**)

Odgovor: Ako ste poslovno sposobna osoba (dakle, ako niste lišeni poslovne sposobnosti sudskom odlukom) slobodni ste raspolagati svojom imovinom odnosno nekretninama samostalno i kako god želite. Ako vaša imovina nije opterećena nekim potraživanjima ili teretima trećih osoba Vi ju bez bilo čije suglasnosti imate pravo prodavati, iznajmljivati, založiti, darovati itd., dakle s njom raspolagati na način na koji želite i trebate. To podrazumijeva i raspolaganje za slučaj smrti na način da sastavite oporuku. Oporuka je jednostrani pravni akt i za njezino sastavljanje ne trebate ničiju prethodnu ili naknadnu suglasnost. Svaka osoba starija od 16 godina i sposobna za rasuđivanje smije sačiniti oporuku. Štoviše, nitko niti ne mora znati da ste sastavili oporuku niti mora znati njen sadržaj. Naravno da bez obzira na to morate naći način da se nakon vaše smrti sazna da oporuka postoji kako bi se oporučni nasljednici pozvali na nju u ostavinskom postupku te ostvarili pravo na nasljedstvo. Savjetujemo Vam da iskoristite mogućnost evidencije oporuke u upisnik oporuka pri Hrvatskoj javnobilježničkoj komori. Raspitajte se i za davanje oporuke na zapisnik kod suda ili javnog bilježnika. Sastavljanje oporuke je pravni posao koji ovisi isključivo i jedino o Vama, i to možete obaviti bez ičije suglasnosti.

REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo pravosuđa i
uprave

Projekt „Pravni savjeti za starije osobe – pomicanje granica“ financiran je sredstvima Ministarstva pravosuđa i uprave.

pravni
savjeti

Odgovara:
Štefica Salaj
dipl. pravica

Besplatno
pravno
savjetovanje
za članove
Sindikata
umirovljenika
radno vrijeme:
ponedjeljak,
srijeda, četvrtak,
petak: od
9 do 13 sati;
utorak: od
9 do 16 sati.
Telefon:
01/4615-797;
e-mail:
suhsavjetovaliste
@gmail.com
ili
[https://www.suh.hr/
savjeti/pitaj-pravnika/](https://www.suh.hr/savjeti/pitaj-pravnika/)

Dragi umirovljenici i umirovljenice,

u ime Međimurske županije i osobno, od srca vam želim obilje topline u blagdanskim danima koji su pred nama.

Neka simbolika Uskrsa obasja vaše susrete s najmilijima, neka vam daruje radost, zdravlje i nadu u ime svega dobroga što ste svojim obiteljima i prijateljima priskrbili u životu, u ime mudrosti koju od vas baštinimo.

Neka vas hrani vjera da ljubav, znanje i brižnost koju dijelite, ostaje zauvijek u našim srcima kao putokaz prema svijetu kakvog želimo.

Sretan vam i blagoslovljen Uskrs!

ŽUPAN MEĐIMURSKE ŽUPANIJE
Matija Posavec

Svim umirovljenicima i umirovljenicama
Dubrovačko-neretvanske županije
i cijele Lijepe naše želim

Sretan Uskrs i uskrsne blagdane

Župan Dubrovačko-neretvanske županije
Nikola Dobroslavić

SVIM UMIROVLJENICIMA I STARIJIM OSOBAMA

SPECIJALNA BOLNICA ZA MEDICINSKU

REHABILITACIJU KALOS

ŽELI SRETAN USKRS

INFORMACIJE I REZERVACIJE: mob.: 091 211 7571

tel. (0)20-813 017

e-mail: rezervacije@kalos.hr / web: www.kalos.hr

Zlatko Tomić, zamjenik predsjednice Podružnice SUH-a Umag

Samo zajedno smo jači

„Smeta mi današnji kapitalistički način razmišljanja, po kojemu je normalno da basnoslovno bogati postaju još bogatiji, a siromašni još siromašniji“

Zlatko je na sebe skrenuo pozornost uredništva Glasa umirovljenika svojim „vrckavim“ i humorističnim izvještajima i komentarima s izleta, plesnjaka i druženja na Facebook stranici Podružnice SUH-a Umag, kao i pjesmicama koje objavljuje na toj društvenoj mreži, pa smo ga upitali da li se i prije mirovine bavio pisanjem.

„Po zvanju sam dopisnik – prevoditelj za njemački i engleski jezik. Oduvijek se bavim pisanjem. Nisam bio novinar, ali ponekad sam znao napisati i poneki članak za novine. Pjesme, uglavnom satiru, pišem još od osnovne škole. Tata mi je bio seoski učitelj, pa smo sestre i ja uz njega odavno završile knjigu. Čuo sam negdje onu „U početku bijaše riječ“. A pisana riječ ostavlja trag i čuva riječi od zaborava“.

Zlatko je 72-godišnji Slavonac, rođen u malom istočno-slavonskom selu Račinovci, stradalom u poplavi 2014. g. Za sebe kaže da je prvo nono, na usluzi unucima, a penzioner već četrnaestu godinu, od 2012.

„Nisam umirovljenik koji miruje, nego penzioner, koji ne miruje“, kratko dodaje Zlatko u svom vrckavom stilu. Supruga Franka je Istrijanka, i umirovljenica već 20 godina. Kaže i kako je odavno oženjen, pa je zaboravio datum. Imaju zajedno jednu kćer, Emanuelu, koja je članica uprave jedne banke, njezin suprug je pak voditelj marketinga u banci, te ima dva unuka, 15-godišnjeg gimnazijalca Manuela te 11-godišnjeg osnovnoškolca Leonarda. Radni vijek proveo je u tvrtki Intercommerce iz Umaga, radeći na izvozu i uvozu robe kao komercijalist, te je već tada bio sindikalist.

Odmah po umirovljenju učlanio se u SUH, podružnicu Umag, koja je najbrojnija udruga u cijeloj Bujštini, a posljednjih nekoliko godina je član izvršnog odbora i zamjenik predsjednice.

„Zadužen sam, a to sam se sam zadužio, za izradu godišnjeg Biltena, za pomoć u organizaciji izleta, za organizaciju sportskih igara SUH-a cijele istre, za ostale

fešte (Dan žena, Nova godina).“

Kaže kako supruga i on žive bolje od prosječnog hrvatskog umirovljenika: „Zato što smo uvijek uz redovan posao radili i druge poslove, pa i treće (kao Amerikanci). Jer tko se u mladosti brine za starost taj može uživati u umirovljeničkom životu. Ali, ne zahvaljujući velikoj mirovini, jer je moja 623,12 eura, nego cjeloživotnom radu. Dobar dio umirovljenika u obalnim mjestima, koji se bave turizmom, živi čak iznad prosjeka, a i moja obitelj se bavila turizmom što nam je i poboljšalo kvalitetu života“, kaže nam Zlatko.

„Oduvijek sam bio hiperaktivan. Tako sam 1993. osnovao prvi Aeroklub Umag. I bio u njemu aktivan dugi niz godina. Letio nebom pod oblake. I sada letim, ali po zemlji. U pravilu volim pametne, vrijedne i empatične osobe. Od pametnih se uvijek može puno toga naučiti, vrijedne te motiviraju da i sam postaneš vrijedan, a empatične koje su izvor suosjećanja, altruizma, požrtvovnosti i milosrđa, su naslijeđe mojih roditelja, koje prenosim na sve osobe kojima sam okružen. Smatram da se dobro stvarno dobrim vraća.“

Upitali smo Zlatka i što najviše tišti umaške umirovljenike. „Ama baš sve umirovljenike tišti nepravda zbog nerealno niskih mirovina. Ako izostavimo obrtnike koji su cijeli životni vijek bili prijavljeni na minimalce, a zarađivali maksimalce, svi ostali imaju nepravdno niske mirovine. Zbog toga sam se i uključio u SUH, da barem malo učinimo umirovljeničke dane našim članovima vedrijim i zanimljivijim. Jer na svim našim feštama, izletima, igrama, najmanje pričamo o tome kako nam vladajući velikodušno povećavaju mirovine za 2 %, dok se troškovi života povećavaju za 20 %.“

Zlatko kaže kako se za veće mirovine treba konstantno boriti, izjavama, intervjuima, peticijama, prosvjedima, neprestanim pritiscima na Vladu, jer se ne može živjeti s mirovinom koja iznosi 36 ili 37 % prosječne plaće, zbog čega je i njegova podružnica već u prvom

tjednu ožujka skupila preko 200 potpisa građana za Peticiju „Veće mirovine odmah!“.

„Smeta mi današnji kapitalistički način razmišljanja, po kojemu je normalno da basnoslovno bogati postaju još bogatiji, a siromašni još siromašniji. Smeta mi smjer u kojemu ide naša zemlja. Smjer surovog kapitalizma, u kojemu se jednim pogoduje, ide na ruku u svemu, a drugima se uskraćuju najelegantnija ljudska prava. A dostojanstven život u mirovini je naše zaslužno pravo, a ne privilegija koju nam mogu osigurati vladajući. Mali čovjek, koji se najčešće ne može izboriti za sebe, u pravilu uvijek dobije najmanje“, kaže Zlatko.

Za kraj smo pitali Zlatka ima li još nešto što je možda zaboravio reći. Itekako je imao...

„Za kraj samo par riječi o podružnicama SUH-a u našoj Istri. Smetaju mi pokušaji pojedinih podružnica, uglavnom brojčano nadmoćnih, da postanu samostalne udruge, pa čak da se „osamostale“ iz našeg SUH-a, da sami budu svoji gazde. A sve zbog banalnih razloga. Da bi im eventualno u sindikalnoj kasi ostalo malo više sredstava, da mogu, recimo, organizirati jedan besplatan jednodnevni izlet svojih članova. I naravno, da oni budu predsjednici udruge, a ne samo podružnice, koje su osnovane prije tridesetak godina. A isti nisu ni sami svjesni da je samo zajedništvo i sloga ono što nas može držati na okupu. Naš Sindikat može biti jak samo ako smo složni. A kada se početno odvajati da bi sami za sebe postali veći i značajniji, onda će to biti početak našeg kraja“, zaključio je Zlatko te na kraju pohvalio predsjednicu Podružnice SUH-a iz Labina Eni Modrušan, koja je u dvije godine od preuzimanja vodstva te podružnice podignula članstvo sa 20-ak na preko 400 članova.

„Pozadina takvog uspjeha je neumoran i nesebičan volonterski rad. Uzor svima. Od takvih kao što je Eni svi možemo puno toga naučiti.“

Igor Knežević

Drage umirovljenice, dragi umirovljenici,
drage sugrađanke i dragi sugrađani,

Uskrs je vrijeme koje nas podsjeća na važnost ljubavi,
solidarnosti i pomaganja drugima.
Neka ovaj blagdan bude prilika da se okupimo s obitelji i
prijateljima, dijelimo radost i promičemo duh
zajedništva i tolerancije.
Neka nam Uskrs donese mir u srcima i
novu energiju za sve izazove.

Želim Vam sretan Uskrs i uskrsne blagdane!

Gradonačelnik Grada Zagreba
Tomislav Tomašević

Potpišite i podijelite

SINDIKAT UMIROVLJENIKA HRVATSKE

- Svaki treći građanin Hrvatske stariji od 65 godina je siromašan; četvrti smo po siromaštvu starijih u EU!
- Izračunali smo: Linija siromaštva zaposlenih i umirovljenika iznosi 572 eura, a čak 70 % svih umirovljenika ima mirovinu ispod tog iznosa!
- Udjel prosječne mirovine u prosječnoj plaći je samo 42,33 %, a prosjek EU zemalja je 60 %!
- U posljednje tri godine cijena hrane je porasla 40 %, a mirovine tek 25 %!

PETICIJA

VEĆE MIROVINE ODMAH

Sindikat umirovljenika Hrvatske poziva vas da potpišete ovu peticiju u znak solidarnosti s hrvatskim umirovljenicima i starijim osobama:

1. HITNO POVEĆATI MIROVINE I ZAUSTAVITI SIROMAŠTVO

- Vratiti dug umirovljenicima – povećati mirovine za 10,5 % svima koji su umirovljeni nakon 1.1.1999. godine, jer su zakinuti pri izračunu prve aktualne vrijednosti mirovine!
- Uvesti godišnju naknadu za sve umirovljenike (tzv. 13. mirovinu) i to u postotku od osobne mirovine – barem 25 % u prvoj godini ili u vrijednosti jednog AVM-a po godini staža.

2. POBOLJŠATI MODEL USKLAĐIVANJA MIROVINA

- Uvesti novi model usklađivanja mirovina – 100 % rasta povoljnijeg indeksa (plaće ili cijene), s eventualnim socijalnim korekcijama za umirovljenike s nižim mirovinama.
- Uvesti usklađivanje mirovina najmanje tri puta godišnje radi očuvanja realne vrijednosti mirovine.

3. UKIDANJE DISKRIMINACIJE UMIROVLJENIKA

- Ujednačavanje visine penalizacije na najnižu stopu odmah za postojeće i buduće prijevremene umirovljenike (0,10 % po mjesecu prijevremenog umirovljenja). Ukidanje penalizacije za prijevremene umirovljenike stjecanjem uvjeta za starosnu mirovinu.
- Ukidanje penalizacije za korisnike najniže mirovine pri umirovljenju.
- Ujednačavanje dodanog staža na 12 mjeseci po djetetu svim majkama, neovisno kad su umirovljene.
- Uvođenje jednakog prava na rad za sve umirovljenike: pola radnog vremena i cijela mirovina ili cijelo radno vrijeme i pola mirovine.

https://www.peticijeonline.com/vece_mirovine_odmah